

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2650 — nočna 2994, 2994 in 2650

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Ob nastopu Živkovića

Bog ve v kolikosti je že JNS izjavila, da hoče z vsemi silami delati na to, da »združi vse« nacionalne sile, da pride do sodelovanja vseh jugoslovanskih konstruktivnih elementov, kakor je izjavil v svojem govoru na kongresu JNS 30. junija tega leta šef njenega generalnega štaba, senator Banjanin. Če vpoštevamo, da je jugoslovanska nacionalna stranka samo novo ime za elemente, ki se že od leta 1918 zbirajo pod gori imenovanim geslom, potem moremo konstatirati, da so že skoraj dve desetletji na delu, da zgradijo državo po svojem zamisli, ne da bi bili ustvarili kaj drugega ko čedalje večjo zmedo, splošno nezadovoljstvo in razdor med državljani, kadar koli so bili poklicani na vladno krmilo. Tudi na tem svojem zadnjem kongresu, ki ni bil namenjen samo pomladitvi JNS, ampak po zahtevi »Jutra« tudi »splošnemu preporodu vsega našega javnega življenja«, niso povedali ničesar drugega, kakor da hočejo »eno edinstveno državo brez plemenske in razredne borbe, kar so hoteli in na čemer so delali tudi dosedaj z znanim rezultatom, da se je tako »plemenska« kakor tudi razredna borba vsakokrat le še bolj poostрила, kadar so bili poklicani na odgovorno konstruktivno delo. Ker se stranka sama dobro zaveda totalnega neuspeha svoje politike, zlasti v šestletnem razdobju, ko ji je bila dana polnomoč za izvajanje njenega jugoslovanskega programa, ki naj združijo vsa plemena in vse razrede, so njeni delegati na kongresu sklenili, da sami to nesrečno periodo svojega delovanja desavirajo in si poiščejo vodjo izven vrst svojih aktivnih politikov v osebi gospoda generala Petra Živkovića, ki je obenem čisto pravilno odločil mesto, ki ga je imel doslej v naši armadi.

Kolikor nas odkrito veseli, da je stranka poslala kot svojega dosmrtnega častnega predsednika v pokoj najbolj izrazitega predstavnika njenega dosedanjega brezplodnega delovanja, gospoda Nikolo Uzunovića, se ne moremo orestri instinktivne slutnje, da bo usoda ostala stranki tudi pod novim krmiljarjem slejkoprej nemila. Nobenih znakov ni, da bi se JNS pod vodstvom gospoda Petra Živkovića, kateremu so postavljene ni ob strani isti starokopitni prvaki, pod katerimi je JNS doživela svoj popolni brodolom, kaj izpremenila. Gospoda Živkovića smo videli že na delu v enem najvažnejših trenutkov naše politične zgodovine, ko mu je bila z velikimi pričakovanji zaupana naloga, da zbere vse jugoslovanske konstruktivne elemente, da bi vse državljane preko vseh narodnih, verskih in razrednih razlik usmeril v eno. Toda gospod Peter Živković je, kakor vemo, popolnoma odpovedal, ker ni delal v omenjenem pravcu samostojne politike, ampak je samo pripravljal tla za režim, ki smo ga potem videli v polnem razmahu pod njegovimi nasledniki, ki so iz njegovih avtoritarnih načel razvili popolno fašistično diktaturo, čeprav so na zunaj predstavljali ta usodni razvoj tako, kakor da bi se oni iz Živkovićeve diktature polagoma vračali k demokraciji... V resnici so bile pod Živkovićevega režima vlozene v naše politično življenje vse tiste razdiralne klice, ki so iz njega logično privedle do čisto negativnega jugofašizma, sramežljive »deteta« s figovim peresom JNS parlamentarizma. To je bil namreč tisti fatalni unitarizem, ki ni razumel, da je treba združiti v svobodno konstruktivno delo vse naravne narodne sile, vsa verska prepričanja in socialna stremeljenja v naši državi, ne da se uničile te ustvarjajoče sile same v neki nena- ravni »jugoslovanski« zbrodi. »Slovenec« je že v tistem času kljub najstrožji cenzuri uspešno, da je gospoda Živkovića svaril pred tako usodno napako, ko je na svojem proslulem potovanju po Jugoslaviji kot šef vladne razlagal te unitaristične tendence na tak način, da je bila ogrožena že naša jezikovna in kulturna individualnost. Kljub temu ali mogoče ravno zaradi tega se je ta režim s suverenim ignoriranjem ljudske volje razvil v prilikavsko kopijo fašizma, od katerega je po svoji neuspešnosti in nesamostojnosti privedel samo slabe strani. Zato je naš režim kriv in odgovoren za vse ono, kar je za njim prišlo, to je za najhujšobirnejše nasilje nad ljudstvom, za potlačitev vseh državljanskih svoboščin in za popolni narodni razdor med onimi, ki jih je ta režim proglasal za edino jugoslovanske in privilegirane državne elemente in onimi, ki jih je iz jugoslovanske skupnosti izobčil kot veleizdajalske elemente.

Mi bi zelo pozdravili, če bi bila šestletna izkušnja, med katero so politiki jugoslovanskega izpadečnega fašizma s svojimi idejnimi zablodami in histeričnimi metodami našo državo privedli tik do državljanske vojne, gospoda Živkovića izučila, da bi njegov povratak v politično življenje pomenil tudi preobrat v idejah in metodah, ki bi danes, ko se po vsej Evropi zopet dviga pomlajena in okrepljena demokracija na podlagi enakopravnosti vseh narodov, svetega spoštovanja osnovnih človeških pravic in temeljnih socialnih reform ter gospodarske preureditve, bile pravi anahronizem in nesreča za državo. Če beremo govore pravkov JNS na zadnjem kongresu, ki je postavil na prestol gospoda Živkovića, smo žal primorani močno dvomiti v tako preorientacijo JNS, ki je očitno nesposobna prilagoditi se času, novim razmeram in mogočnemu ljudskemu toku, oprijemajoč se z naravnemu reakcionarnim praznovrstvom svojih zastarelih idej in šeg, kakor so lastne le umirajočim družabnim organizmom. Če bo novi predsednik hotel delo svoje stranke usmeriti v splošno korist v skladu s tem, kar je ljudska volja izjavljala po polomu letištevega impotentnega fašizma in česar ni nobena sila na svetu več zmogla zaobrtniti nazaj v politično in socialno reakcijo — pa četudi pod imenom jugoslovanskega nacionalizma — potem bo v prvi vrsti primoran, da likvidira miselnost in metode tiste struje, ki ga je posadila na to mesto; to bo pa gotovo jako težko delo, in mi bomo gospodu Živkoviću samo čestitali, če mu bo uspelo. Za čem ljudstvo stremi in kaj brezpogojno hoče, je že povedalo in bo povedalo še glasneje in odločneje: spoštovanje svoje narodne osebnosti, svoboda razmah svoje ustvarjajoče politične sile, popolno samopravo v okviru države, ki mora razvoju ljudstva pospeševati, ne pa njegove prihranke požirati v nenasičen centralizmu, in pravico preureditve našega gospodarstva, ki

Po negušovem nastopu v Ženevi

Vsi državniki „potrti“...

Abesinsko vprašanje nesejo k pogrebu

Ženeva, 1. julija. c. Današnji dan se je razvijal ves v znamenju velikega govora, ki ga je snoči imel pred skupščino Zveze narodov abesinski cesar. Vseprisod se posebno oboja nezasišano postopanje italijanskih častnikov, ki so se pred in po govoru neguša tako spozabili.

Ko se je danes ob pol 11 začelo zasedanje skupščine Zveze narodov, se je predsednik van Zeeland sam spomnil včerajšnjih dogodkov in opozoril vse navzoče na tribunah, da se bo najstrožje postopalo proti vsem, ki bi motili red in mir v zborovalnici.

Italijanska delegacija pa skuša popolnoma kriti one častnike, ki so snoči proti negušu demonstrirali. Takoj jutraj je odšel k državnemu tožilu Cornuju italijanski delegat Bovascope in zahteval, da naj častnike takoj izpuste. Ker je državni tožilec to njegovo zahtevo takoj odbil, je zaprosil, da bi mu bilo dovoljeno, da bi se smel z italijanskimi častniki porazgovoriti. Toda državni tožilec je tudi to njegovo prošnjo odklonil. Generalni konzul v Ženevi je snoči telefonsko sporočil dogodke italijanskemu zunanjemu ministru v Rim. Danes dopoldne pa je imel dolg razgovor z italijanskim poslanikom v Bernu, ta pa je takoj interveniral pri švicarskem pravosodnem ministru, vendar dosedaj brez uspeha. Italijanski častniki sede v ječi St. Antoine. Minister za propagando in tisk Dino Alfieri jim je poslal brzojavno zahvalo za njihovo postopanje in jim sporočil, da naj se zavedajo, da uživajo vse njegove simpatije in prijateljstvo.

Tudi nevtralne države, ki so včeraj igrale tako čudno vlogo v neguševi zadevi, so smatrale za potrebno, da so imele danes svoj ponovni sestanek. Po tem sestanku je bil objavljen komuniké, v katerem skušajo te države ublažiti vtis svojega včerajšnjega postopanja in izjavljajo, da hočejo še vnaprej delati za ojačenje in okrepitev pakta Zveze narodov.

Ponoči se je vršil tudi sestanek med francosko delegacijo in Edenom in van Zeelandom. To je bila tako zvana lokarna konferenca, na kateri je bilo sklenjeno, da se bodo lokarna države sestale v Bruslju v dneh od 17. do 20. julija tega leta. Predlovalo je prepričanje, da bo Italija na tej konferenci sodelovala, angleški zunanji minister Eden pa se je obvezal, da bo Anglija izvedla novo intervencijo v Berlinu in zahtevala, da naj nemška vlada odgovori na angleško vprašalno polo vsaj do 15. julija.

Današnje zasedanje skupščine ZN se je začelo ob pol 11 dopoldne. Prvi je govoril delegat Kolumbijske, ki je poudaril, da naj se v bodoče ZN omeji samo na to, kar je v njeni moči, da lahko stori. ZN ne sme prevzemati nalog, ki jim ni kos.

Leon Blum

Nato je govoril delegat Francije Leon Blum, ki je izjavil:

Ko si Francija pridržuje pravico, da ustvarja prijateljstva po svojih političnih, socialnih, zgodovinskih ali nacionalnih načelih, želi miru za vse, in z vsemi narodi in državami — ne glede na režim, ki vlada v teh državah, ne glede na vladavinski sistem. Želje Francije po miru ni pojmovati kot kakšno slabost, a tudi ne kot sebičen umik vase. Francija noče, da bi kdo na tihem delal silo miru ali pa da bi bil mir posledica resignirane indiferentnosti nasproti dovršenemu dejstvu. Po francoskem pojmovanju miru nikakor ne more pristati na metodo dovršenih dejstev, zlasti tedaj, kadar se ta dejstva po svojih težnjah ne skladajo z mednarodnim pravom in mednarodno moraljo.

Po njegovi sodbi je prvič po 18 letih nastopil trenutek, ko je zavladal resen in upravičen strah pred vojno.

Govorec o preureditvi Zveze narodov je Blum izjavil, da Francija ne želi čisto akademskih in formalnih ukrepov, temveč dejansko preureditev, ki bo okreplila sposobnost Zveze narodov za akcijo. Po njegovi sodbi je sicer treba iskati vzroke sedanjem neuspehu ZN ne v samih določbah pakta, temveč v nedoslednem in neenakem izvajanju pakta v konkretnih primerih.

Vsaka država zase mora biti odločena, da tvega tudi vojno za ohranitev miru. Francoski narod želi mir za vse narode in z vsemi narodi ne glede na to, kakšen sistem vlada v njihovih državah in po kakšnih načelih se druge države upravlja. Francoski narod pojmuje mir kot eno in nedeljivo celoto. Današnja Evropa še daleč ni mirna. Vsi čutimo, da je obzorje prepričeno s črnimi oblaki. Na vseh straneh se narodi oborožujejo, nekateri narodi pa to svoje oboroževanje celo skrivajo v neprodni mistifieri.

Bilo je mnogo netočnih poročil o delavskem gibanju, nastalem na Francoskem po volitvah. Politično življenje v naši državi je zadnje čase res zelo živahno, toda ljudje, ki se po svojih močeh bore za svoja načela, niso nizkotneži in tudi sebičneži ne. Vsak narod, ki dovoli, da pridejo v njegovih vrstah do izraza prizadevanja in želje vseh krogov in slojev, že s tem pripomore k okrepljeni narodni celoti. Francoska narodna celota je jasno in složno dala izraza svoji želji do mirnega sožitja z vsemi narodi.

Italijanska spomenica je sestavljena v zelo spravljivem tonu in da je treba upati, da bo pripomogel k mirovnemu delu. Upajmo, je dodal predsednik francoske vlade, da bo tudi nemški odgovor na britansko vprašalno polo sestavljen v enako miroljubnem tonu.

mora iz kapitalističnega postati socialno koristno. Če bo gospod Živković k temu kaj pripomogel, ne bomo varčevali s svojo pohvalo.



Zveza narodov kaže živo zanimanje za neguša...

Popoldanska seja se je začela ob 16, in sicer je najprej govoril zastopnik južne Afrike. V svojem govoru je poudaril, da Zveza narodov nikakor ne sme priznati aneksije Abesinije, da je aneksija ustvarila popolnoma nov položaj. V imenu svoje vlade izjavlja, da hoče južna Afrika podpreti vsako akcijo, ki bi slonela na kolektivnem sodelovanju. Za njim je govoril v približno istem smislu zastopnik Kanade.

Anthony Eden

Nato je dobil besedo angleški zunanji minister Eden. Takoj v uvodu je rekel, da je včeraj z veliko pazljivostjo poslušal negušov govor. Vsi, ki so poslušali negušov govor, so morali biti potrti. Na vse nas je napravil negušov govor mučen vtis: Eden pravi, da to tedaj, ko so se začele izvajati sankcije, vse države menile, da bodo sankcije proti Italiji uspešne in da bodo dosegle svoj cilj. Toda zgodilo se je drugače. Sankcije so svoj cilj zgrešile. Okoliščine, ki bi jih naj ustvarile sankcije, se niso uresničile. Vsakdo ve, da so sankcije danes brez moči in da ne morejo spremeniti toka dogodkov. Če bi angleška vlada bila prepričana, da se s sankcijami lahko spremeni položaj v Abesiniji, potem bi angleška vlada sankcije takoj nadaljevala, če bi sankcije izvajale tudi vse druge članice ZN. Toda v Abesiniji vladajo danes čisto druge razmere. Menim, da se samo z vojaško akcijo lahko kaj konkretnega spremeni v Abesiniji. Toda po mojem mnenju danes ni mogoče za Abesinijo storiti nič koristnega. Aneksije Abesinije pa Zveza narodov ne more priznati. Angleška vlada je te dni predložila koordinacijskemu odboru memorandum, ki naj ojači posebno čl. 16 pakta Zveze narodov.

V imenu angleške vlade izjavljam, da vzdržuje Anglija vse svoje obveze in obljube. Ker zaenkrat nismo uspeli s paktom ZN, se še ne smemo nasloniti na tisto mednarodno silo, ki bi slonela samo na meču. Zgodovina dokazuje, da so potrebni taki dogodki in da so potrebni tudi dolgi napori, da se lahko doseže kaj boljšega. Danes nastopa predvsem doba rekonstrukcije. Zato sem z veliko pozornostjo poslušal govor francoskega delegata Leona Bluma, ki je rekel, da hoče Fran-

cija podpreti predvsem avtoriteto ZN. Nauk, ki smo ga dobili v zadnjih mesecih, mora biti koristen za nas vse. Proučiti moramo okolnosti našega poraza. Proučiti moramo predvsem, ali se je izkazala samo naša slabost, ali pa nas je upropastila borba za interese. Tudi vojaške okolnosti moramo proučiti.

Glede razorožitve se popolnoma strinjam z Blumom. Toda naša dolžnost je, da ojačimo predvsem pakt ZN. Če ne bi bilo nobene druge nevarnosti na svetu in v Evropi, bi bilo lahko razvozljati afriško zadevo. Kar pa se tiče bodočega dela, je Anglija pripravljena sodelovati z vsemi za ojačenje ZN. Toda mislim, da bi bilo najbolje, da se šele na septemborskem zasedanju ZN pomenimo o tem podrobneje. Kot predsednik Sveta ZN sem bil presenečen, ko sem ugotovil popolno soglasnost, ki vlada med članicami ZN. Vsi so prepričani, da mora ZN ostati močna in da mora vdtrajati pri svojem dodelanem delu. Tudi Anglija veruje v načela pakta Zveze narodov.

Maksim Litvinov

Za njim je govoril sovjetski zunanji minister Litvinov. Poudaril je, da je stališče Rusije v sporu med Abesinijo in Italijo slonelo na spoštovanju pakta ZN. Rusija je delala samo v tem okviru. Toda konec je v Abesiniji prišel prej, nego je kdo to pričakoval. Ko je bila pogumna abesinska armada poražena, so sankcije postale nesmiselne. Danes ni več koristno nadaljevati sankcije. Toda ZN ni bila sposobna zaščititi svojega člana in to je edini nauk za nas vse. Toda čl. 16. še zmeraj ostane močno orožje Zveze narodov. Najbrž se sedaj ni izkazal zaradi tega, ker še ni bil nikdar izvajan. Ni potrebna nobena reforma pakta Zveze narodov. Zvezo narodov je treba samo podpreti in ojačiti in taka Zveza narodov ne bo trebala sprejemati pogojev od tistih držav, ki se bodo hotele vrtniti vanjo. Zveza narodov ne sme biti akademija diplomatov in mednarodnih pravnikov. Treba je predvsem, da se ojači pakt ZN z definicijo e napadalec, proti kateremu naj se začne avtomatično izvajati vnaprej določene sankcije.

Ko to poročamo, zasedanje še traja.

Cerkev in socialni program Ljudske fronte v Franciji

O važnem vprašanju, ki je naznačeno pod gornjim naslovom, se je svetovni tisk razpisal in piše dalje več ali manj objektivno ali neobjektivno, vsak z ozirom na stališče, ki ga sam zavzema. Naj na podlagi faktičnih izjav in dogodkov to vprašanje razjasnimo po svojih močeh kolikor mogoče nepristransko.

Preden so se izvršile volitve v francoski parlament, v katerih sta si stali nasproti ljudska fronta na eni in zmerne republikanske stranke, med njimi skupina krščanskih socialistov (Catholiques sociaux) pod imenom Parti democratique populaire, ter Marinova desnica, v kateri so tudi nekateri katoličani iz tako zvanih višjih slojev, na drugi strani — je pariški kardinal nadškof Verdier, največja avtoriteta francoske cerkve, izdal pastirski list, v katerem je pozival vse francoske državljane k miru v smislu demokracije, ker le v miru se morejo rešiti pereči politični in socialni problemi, ki danes tarejo francosko ljudstvo. Francoski katoliški sami, ki jih nikakor ne smemo zamenjati z desničarstvi, se združujejo, zavzeli nabeloma stališče proti boljševizmu, niso se pa niti najmanj zavzemali za desnico, s čimer so v političnem oziru spriči sedanjih razmer, ki glasno kličejo po temeljitih socialnih reformah, oziroma po novem socialnem redu, varovali neke vrste posebno stališče, ki je temeljilo na preudar-

ku, da je načeloma treba odločno zavračati brezbožnost marksizma, v katerikoli obliki nastopa, da pa to ne sme katoličanov zapeljivati, da bi direktno ali indirektno podpirali socialno in politično reakcijo.

Potem, ko se je po zmagi ljudske fronte začelo gibanje generalne stavke, s katerim je ljudska fronta hotela premagati odpor delodajalstva in desničarske reakcije proti nameravam socialnim reformam — ki so za Francijo bile nekaj nezastlanega, dasi so v drugih državah povečini že zdelanaj izvedene, o drugih pa se da debatirati, ali so preveč radikalne ali ne, ali bodo služile gospodarstvenemu napredku ali pa stisko le povečale — je pariški nadškof kardinal Verdier izdal naslednje znamenito pastirsko pismo:

Poziv kardinala Verdiera

V težavnih in obžalovanja vrednih okoliščinah, v katerih živimo, sem kot vaš nadškof dolžan povedati svoje mnenje in vam dati svoje nasvete.

V sedanjem času se nam postavljajo izredno težki problemi. Kljub nekaterim reformam, ki so se bile sklenile (pod Lavalovo vlado), se zgrinja, povečana še po svetovni stiski, nad našim delav-

Nadaljevanje na 2. strani zgoraj.

svetom huda beda. Najrazličnejše šole in stranke predlagajo svoje programe.

Ali mi je dovoljeno spomniti na to, da je Cerkev iz ust papeža Leona XIII. pred dobrimi petdesetimi leti, v najnovejšem času pa iz ust Pija XI. ožigosala napake našega socialnega reda (to je: današnjega) in svetu predložila to, kar pravica in modra enakost zahtevata za blagor delavca? Če bi se bili ti nauki bolj razumeli, bi se bili izognili marsikateremu zlu, na katerem danes trpimo.

Spridlo napak tega našega socialnega reda se moramo vsi, prav vsi, potrkati na prsa in se spribo teh neredov, ki čedalje bolj naraščajo, spominjam na besede Kristusove: »Naj tisti, ki je brez greha, prvi vrže kamen!«

Po tem opominu pa se moramo vsi lotiti dela, zakaj v tem trenutku nas vest opominja na veliko dolžnost: na dolžnost, ki jo imajo vsi, delodajalci in delavci, meščani in kmetje, moralisti, dušni pastirji in verniki, da odločno pomagajo pri rešitvi gospodarskega vprašanja, ki nas stiska. Splošna beda postavlja to vprašanje na prvo mesto in mu podeljuje naravnost svet značaj.

Res da ima ta socialni problem tudi svoje tehnične strani ter gotove politične učinke, toda to zdaj ne spada v našo kompetenco, ampak imamo mi neko drugo dolžnost, namreč:

da se povzdignemo nad vse strankarske razprtije in da ustvarimo ozačje miru in bratstva, na katerem bodo mogli kompetentni ljudje z resnim pogumom proučevati to trnjevo vprašanje.

Potem imamo dolžnost, da širimo svoje osebne simpatije in antipatije, svoje politične in socialne predsodke, predvsem pa svoje lastne interese cilju socialnega miru.

In končno imamo dolžnost, da lojalno povemo to, kar nam naša vest predloži kot najboljšo rešitev tega vprašanja, ter da potem pustimo našim legalnim državnim oziroma parlamentarnim institucijam skrb, da sklenejo, kar se jim zdi učinkovito in pravično.

Kdor bi izbral drugo pot, ta bi bil v zmoti, ta prizadeva občestvu le škodo in bi ga vodil le v brezdnost.

Zunanjepolitični položaj, nevarnost državljanske vojne, ki jo podžiga pretirana nestrpnost, zapravljanje neprecenljivih narodnih bogastev ter večno poslanstvo Francije, ki je oznanjevala resničnega napredka, zahteva od vsakega pravega kristjana in Francosa, ki je vreden tega imena, od vsakega človeka, ki resnično ljubi svojega brata, da pomaga ustanoviti mir, soglasje in odkritosrčno bratstvo, ter mu nalaga dolžnost, da se bres obdlašanja pogumno loti dela za sgradi-
tevo novega socialnega reda (ordre nouveau), ki ga vsi želijo.

Odmev v javnosti

Razen desničarjev je vsa Francija pastirsko pismo kardinala Verdiera razumela pravilno: da namreč poziva k miru in sporazumu vse Francoze, tako levico kakor desnico, da se zedinijo k temeljitim socialnim reformam, ki naj ustvarijo nov, pravičnejši družabni red, nego je sedanj. Res, da kardinal tudi delavstvo poziva k spoštovanju zakonitosti, s čemer pa se nikakor ne obsoja štrajk, če je nujno sredstvo obrambe človeških pravic v boju zoper krivično delodajalstvo, ampak se svari le pred nelegalnimi dejanji (razna nasilja itd.).

Vendar pa ves ton pisma kaže, da je v prvi vrsti naslovljeno na delodajalstvo, naj se zave svojih krščanskih socialnih dolžnosti, in je zelo značilno, da kardinal Francoze poziva, naj prepustijo zakonitim oblastem, da se socialno vprašanje reši demokratičnim putem, kakor to pač zahteva francoska ustava. S tem nasdišč ni opomnil samo komunistov, da se mora socialni preobrat izvršiti mirnim in zakonitim putem, ampak se bres dvoma mislije tudi tiste desničarske organizacije, ki so sevale h kontrarevoluciji reakcije.

Desnica napada kardinala

Da je temu res tako, dokazuje, da so se desničarski listi takoj obregnili ob kardinala Verdiera in da je proslula »Action française« šla tako daleč, da je kardinalu Verdieru očitala tajno zavezništvo z ljudsko fronto in celo »krščansko-boljševsko miselnost!« Tudi ostali desničarski listi so si dovolili podobne neslanosti. Na vse to je kardinal Verdier, čigar pastirsko pismo je takoj prinesel »Osservatore Romano« v celoti in ga v polnem obsegu odobril ter pohvalil kot sijajen dokument pravičnosti katoliške doktrine ter socialnega čustvovanja Cerkve v smislu »Bram novarum« in »Quadragesime anno«, odgovoril s tem, da je zopet ponovil besede svoje pastirske poslanice in dodal:

Zagreb poplavljen

Zagreb, 1. julija. b. Šele danes se vidi, kako velikega obsega je bila večerajšnja poplava v Zagrebu. Po poročilih meteorološkega zavoda je padlo v Zagrebu na kvadratni meter 84 litrov vode. V čem dobrih dveh urah je padlo večeraj v Zagrebu in okolici nad 4 milijarde litrov vode. Leta 1926 je padlo v 24 urah 117 litrov vode na kvadratni meter. Če se pomisli, da je večeraj samo malo manj vode padlo na kvadratni meter v dobrih dveh urah, potem se šele vidi, kako strahovit naliiv je bil. Škoda je ogromna in do danes še ni ocenjena.

Škok v Dravo - radi slabega spričevala

Maribor, 1. julija.

Danes okoli polnočnega se je nudil na desnem dravskem bregu obupen prizor. Milado dekle je skočilo v Dravo, ki je v zadnjih dneh silno narasla ter je umazana kakor kava. Ljudje so kriknili v strahu, da so valovi deklico pogoltnili, vendar pa se je ta kmalu pokazala na površju ter krepko rezala vodo. Izkazalo se je, da je izvrstna plavalica, ker se je obrnila naravnost proti levemu bregu in je reko preplavala počez kljub temu, da je bila oblečena. Na bregu se je vsa izmučena izkloščala iz vode ter hitela v Birtičovo gostilno pri klavnicu, kjer so jo okrepčali z zganjen in jo spravili v posteljo. Deklica je hčerka nekega uglednega Mariborčana. Vzrok njenega dejanja je bilo slabo izpričevalo na trgovski šoli. Po skoku v vodo pa se je kaj hitro premislila ter splavala na breg.

Maribor, 1. julija.

Neznana utopljenca je naplavila Drava pri Vuhredu. Truplo je že precej strohnelo ter je moralo ležati v vodi že najmanj dva meseca. Utopljenec je okoli 175 cm visok, okroglega obraza ter oblečen v suknene sive hlače in zelenkasto suknjo. Nihče ga ni mogel prepoznati in so ga danes neapoznanega pokopali.

Dunajska vrem. napoved: Povečanje oblačnosti, nagnjenje k nevihtam, soparno.

Zemunska vremenska napoved za 2. julij: Povečanje jasno, oblačnost v severnih krajih, krajevne nevihte z dežjem in naliivi. Sonce vzhaja ob 3.55 in zahaja ob 19.27.

»Ali sem mogel zamolčati, da bi veliko tega socialnega zla ne bilo, če bi bili ljudje poslušali nauke Cerkve?« Jas nisem tajil, da so prejšnji režimi marsikaj storili za izboljšanje socialnega zla, toda moral sem poudariti, da je kljub temu socialna beda vedno večja. Če sem rekel, da se moramo spribo te bede potrkati na prsa vsi, nisem mislil nikogar osebno, nobene stranke posebi. Tudi jaz sam se trkam na prsa v tem oziru. Jas sem vedel, da se bodo nekateri spodtikali posebno nad tem, ker pozivam vse, naj se nemudoma in pogumno lotijo dela na graditvi novega socialnega reda, ki ga vsi želijo. Toda jas sem s tem rekel samo to, kar misli vsak pošten Francos, da je namreč treba spremeniti politično ustavo naše dežele in da se na vsak način mora usakotiti socialna postavodaja, ki bo bolj odgovarjala potrebam našega delavstva vseh vrst. Za mojimi besedami se ne skriva nobena zveza s nikomur in tudi noben kompromis s kakršnokoli stranko. Jas sem čisto neodvisno in svedbno spomnil Francijo samo na nauk svete Cerkve. (La Croix, št. 16.308 od 22. junija 1936.)

Drugi školje

Poziv pariškega kardinala so povzeli vsi francoski školje popolnoma v istem smislu in duhu. Naj navedemo samo pastirski list marseilskega škofa Dubourga, kjer je socialno vrenje bilo najhujše. Ta škof ponavlja vse besede in opomine pariškega nadškofa, dostavlja pa, da je treba ločiti med komunizmom in komunisti. Kot nauk je komunizem nesprejemljiv, ker nasprotuje veri, krščanski družini in potrebni zasebni lasti, komuniste kot ljudi pa moramo ljubiti, ker so otroci božji kakor mi, katere moramo, kolikor moremo, varovati zmot in zla. V borbi proti komunizmu moramo rabiti vso svojo inteligenco, pa tudi vse svoje srece.

Drugo zanimivo pismo je pastirsko pismo kardinala Suarda, nadškofa v Reimsu. Zanimivo zato, ker se ta škof naravnost obrača v prvi vrsti na delodajalce, katerim pravi: »Gospodari se morajo spomniti, da morajo obstajajo zakone prilagoditi posebnim okoliščinam časa in delavnic ter družinski razmeram delavcev, kajti zakone je treba izvajati tudi s srec in z ljubeznijo.« Delavce pa škof opominja, da ne smejo rabiti nasilja, ampak da morajo biti navdihnjeni duha sprave, ne pa sovraštva, tudi če so njihove zahteve, kakor v tem primeru tudi so, pravične. Potem pa poziva katoličane, da se združujejo v krščanskih delavskih sindikatih in da jim pomagajo, kakor je to želja papežev. V tem oziru so namreč katoličani veliko zamudili.

Katoliška stranka v parlamentu glasovala za socialni zakon

Naj na kratko še omenimo, da so katoliški poslanci, ki so organizirani v že omenjeni Parti democraticque populaire, 23 po številu, glasovali za socialne zakone, ki jih je predložila ljudska fronta. V senatu je njihov voditelj Saint-Maur v svojem lepem govoru podčrtal, da »ti zakoni v nobenem oziru ne zadevajo v nauk katoliške Cerkve in v program krščanskih socialcev. Narobe, socialne reforme ljudske fronte oziroma vlade predstavljajo one socialne reforme, ki jih je katoliška socialna stranka že pred petnajstimi leti predložila v poslanski zbornici in v senatu, pa so takrat bili zavrnjeni tudi od katoliških konservativcev in seveda tudi vse desnice. Dejal je, da so ti konservativni katoličani danes v »tragičnem položaju, da so si morali dati vsiliti te, katoliškemu socialnemu nazoru popolnoma odgovarjajoče zakone od socialistične ljudske fronte. Enako kakor poslanec La Cour-Grandmaison v poslanski zbornici, je tudi Saint-Maur grajal velekapital in delodajalce, da so morali šele danes priznati pravico sindikalnega združevanja delavcev, in je približ dejstvo, da tudi mnogi katoliški podjetniki niso hoteli te pravice do danes priznavati niti krščanskosocialni strokovni zvezi. »Tisti katoličani« — je dejal — »za katere je papeževa okrožnica »Quadragesime anno« ostala mrtva črka, lahko sedaj sprevidijo, kako ogromno opustitev oziroma napako so s tem napravili.«

Pri vsem tem seveda ostane odnos katoličanstva do komunizma v načelnem oziru popolnoma nespremenjen, kakor smo že poudarjali. Iz vsega povedanega sledi le to, da je naprečno, bodisi iz nevednosti ali iz namerno napakega predstavljanja stvari tupalet pojavljajoče se mnenje, kakor da katoliška Cerkve in cerkveni krogi ter dobri katoliški istovetijo katoliško stvar s kapitalističnim družabnim redom. Pastirsko pismo kardinala Verdiera in stališče, ki ga je zavzela katoliška parlamentarna skupina v Franciji, je nepobiten dokaz, da temu ni tako.

Iz sodne službe

Belgrad, 1. julija. b. Za starešino okrajnega sodišča v Radovljici je postavljen sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani Valentin Bidovec, dosedanj starešina okrajnega sodišča v Radovljici pa je premeščen k okrajnemu sodišču v Ljubljani.

Za sodnike so imenovani dosedanj sodni pripravniki oziroma prietavi: Gubenšek Franc k okrajnemu sodišču v Slovenskih Konjicah, Podboj Jože k okrajnemu sodišču v Šmarje pri Jelšah, dr. Umnik Ivan k okrajnemu sodišču v Dolnji Lendavi, Zalokar Alojz k okrajnemu sodišču v Višnji gori.

Premeščeni so: Logar Franc, sodnik okrajnega sodišča iz Konjic k okrajnemu sodišču v Novo mesto, starešina okrajnega sodišča v Sevnici dr. Dobrošek Josip za sodnika k okrajnemu sodišču v Novo mesto, starešina okrajnega sodišča v Kozjem Moškon Stanko k okrajnemu sodišču v Murski Soboti, dr. Benedik Valentin od okrajnega sodišča v Kranju k okrajnemu sodišču v Ljubljani, Pance Vinko od okrajnega sodišča v Brezicah k okrajnemu sodišču v Litiji, Poljanc Franc od okrajnega sodišča v Višnji gori k okrajnemu sodišču v Kranju, Picek Ivan od okrajnega sodišča v Marenbergu k okrajnemu sodišču v Črnomlju, Svetel Vinko od okrajnega sodišča v Konjicah k okrajnemu sodišču v Sošanju, Peterca Franc od okrajnega sodišča v Črnomlju k okrajnemu sodišču v Kranju, dr. Mohar Franc od okrajnega sodišča v Ložu k okrajnemu sodišču na Vrhniki, Zavašnik Franc od okrajnega sodišča v Dolnji Lendavi k okrajnemu sodišču v Ljutomer, Karlovšek Vinko od okrajnega sodišča v Litiji k okrajnemu sodišču v Brezicah, Levstik Andrej od okrajnega sodišča v Sošanju k okrajnemu sodišču v Konjicah in Gruden Ludvik od okrajnega sodišča v Šmarju pri Jelšah k okrajnemu sodišču v Marenbergu.

3 ruski ujetniki se vračajo

Maribor, 1. julija.

Danes so prispeli v Maribor trije bivši avstro-ogrski vojaki, ki so bili v Rusiji ujeti 22. let. To so Mihajlo Vukojevič iz okolice Banjaluke, Ivan Hajman iz Sente in Gjorgije Stajić iz Vranja. Vsi trije so že oženjeni ter se vračajo domov z ženami in otroci.

Belgrajska „Samouprava“ poroča:

Kongres „povampirjene JNS“

O „Uzunovičevem duhu“ in „Živkoviću — zadnjem adutu“

Belgrad, 1. julija. m. Z večerajšnjim kongresom JNS se bavi tudi današnja »Samouprava« ter pod naslovom »Zadnji adut JNS«, pravi sledeče:

Takozvani »kongres povampirjene JNS« je končan. Brez potrebne legitimacije, brez organizacije, v narod, se je zbralo kakih 100 bivših veličin in odpadnikov vseh strank z raznimi programi (največ brez programa), da ožive ono, kar je že zdavnaj umrlo, kar je bilo enkrat za vedno končano. Ze sam potek sej in predkonferenc, nesloga in prepri v temeljnih vprašanjih, nesodelovanje širših narodnih slojev, vse to je najboljši dokaz, da JNS nima nobenega pogoja za obstoj. Staro je minilo in se nikdar več ne more vrniti in se tudi povrniti ne bo. Ti rogovci v vreči so dovolj znani našemu ljudstvu in več kot gotovo je, da bo ta »stranka« vegetirala do prvih svobodnih volitev. Ta starejša gospoda se ni sestala radi naroda, sestala se je zaradi sebe. Njej manjkata dve stvari: moralna moč in zaupanje naroda. Izgubili so eno, kakor tudi drugo. Padla je žrtve: Nikola Uzunović, ki je postal »dosmrtni častni predsednik«. Toda ostali so njegovi stebri, njegovi pomagači. Ostal je njegov duh! Za podpredsednika sta izvoljena Banjanin in Demetrovič, za tajnika pa dr. Kramer. Dobro jih poznamo. Po daljših prerokanjih in pogajanjih ter ob nešteti protestih enega dela »kongresa« je bil izvoljen za predsednika — Peter Živković, armijski general in minister za vojsko in mornarico vpok. Z izvolitvijo Petra Živkovića za svojega šefa je JNS vrgla tudi svoj zadnji adut. Ne vemo, kdo je napravil vse to napako: ali stranka, ki ga je izvolila, ali pa on, ki je to izvolitev sprejel. Demokracija zahteva danes druge ljudi, druge programe. Ona zahteva popolno svobodo, ne pa eksperimentov. Moč kakšne ideje mora sloneti samo in edino na svobodni volji naroda, na neusahljivih virih narodnih sil, ki edino dajejo pogoje, brez katerih demokracije sploh zamisliti ni mogoče. — Razen firme, ki morda nekaterim še lepo zveni, je treba imeti tudi vsebino, te pa v JNS ni. Kajti poleg lepih besed in programov zahteva naš narod tudi delo in ljudi. Ta pa, ki je narod enkrat obsodil, je za vse večne čase pokopan tako, da ga nihče več ne more prebuditi, pa celo ne ime Petra Živkovića. Narod ima samo eno sodišče. Ne pozna ne apelacije in ne kasacije. Ker se tiče del JNS, so nam še preveč v svežem spominu, da bi jih zopet ponovno omenjali. Danes ni več mogoče vladati nad narodom brez naroda. O tem se je že enkrat prepričala tudi ta »stranka«, katero je mogel združiti Bogoljub Jevtić celo z Veljo Popovićem in dr. Kojićem.

Politično življenje, označeno s svobodno voljo naroda, gre naprej svoj tok in ne pozna zastaja, ruši vse ovire ter bo zrušil tudi nenaravno tvorbo jugoslovanske nacionalne organizacije, ki je že v naprej obsojena na propast, na propast onega dne, ko se bodo razpisale svobodne volitve za narodno skupščino na temelju novih demokratičnih in svobodoumnihih zakonov. Pod razvalinami te stranke se bo znašel tudi njen šef. »Kongres JNS« je dobro spomniti tudi nedavne preteklosti te »stranke« in njenega dela, ko je bila na oblasti. To je posebno potrebno sedaj, ko imajo njeni prvaki vsa usta polna demokracije in svobode. Po njihovem razumevanju so oni edini pravi demokrati, edini unitaristi, edini Jugoslavlani itd. — Takšni so le Uzunović, Kramer, Popović, Demetrovič, Banjanin in ostali iz JNS.

»Samouprava« v tem članku nadalje citira tudi »Slovenec«, ki je pred kratkim objavil okrožnico za časa vladavine JNS, v kateri so centralne oblasti dale navodila posameznim policijskim organom, kako morajo postopati z opozicijskimi voditelji. Nato zaključuje svoj članek o tem svečanem kongresu z ugotovitvijo:

»Tem ljudem, ki se danes pritožujejo, da nimajo dovolj svobode, ni bilo nič svetega — in zakaj se tedaj ni javil g. Banjanin, da bi sargmel v obrambo demokracije in napadel kar vse po vrsti? Tedaj mu je bilo vse dobro in je molal kakor riba. Kako smešno izgledajo njihove sedanjne tirade o svobodi in kako zelo se razlikujejo od njihovega dela.«

Vtisi v Belgradu

Nad izvolitvijo Živkovića za predsednika JNS se tukaj opajo samo jugofašisti in pofisti. Ostali politični krogi pa te dogodke gledajo tiho realno in trezno in smatrajo to izvolitev za dogodek, ki bo v marsikem bolj razčistil naše notranje politično življenje, kar je za konsolidacijo tega življenja nujno potrebno. Ti krogi so danes izjavili vašemu dopisniku, da mora vsaka politika stopati kot taka v politično areno, v tekmo in borbo z ostalimi političnimi strankami, ker samo na temonu se more voditi borba za politične programe. Sicer pa so izjavljali, da je Živković znana osebnost v našem političnem življenju. Kot general je 6. januarja 1929 prevzel diktatorsko vlado ter jo imel v svojih rokah do 4. aprila 1932. Vse ovire se bile odstranjene samo da bi se našla pravičina in za narod zadovoljiva rešitev preostalih notranje-političnih vprašanj in pravila državnega ureditve. Vsega tega Živković ni umel izvršiti ter se je moral vrniti in prepustiti mesto pokojnemu Voji Marinkoviću. V Živkovićevo vladavino spadajo tudi prve poslanske volitve leta 1931, pri katerih so je v vsej svoji absurdnosti pokazal sistem nosilec kandidatnih list, ko so se kandidati obešali na osebe, nosilec list, kakor otroci za materino krilo in se niso vezali na program. Jasno je, da se takih volitev, o katerih je tedanje svetovno časopisje poročalo, da so senzacija, ker si takih volitev napreden in kulturni narod sploh predstavljati ni mogel, ne more smatrati za resne. Jasno je tudi, da je narod uvidel, da tako vodstvo tedanje politike narodu ni moglo prinesiti olajšanja v gospodarskem, kulturnem in socialnem, še manj pa v političnem pogledu.

Kak uspeh je zabeležil tak način volitev narodnega predstavnštva, je znano.

Slovinci se po ogromni večini radi svoje politične pripadnosti niso posebno navduševali za Uzunovićevo vlado, vendar pa se mora ob primerih obeh političnih mož — Uzunovića in Živkovića — priznati, da je Uzunović star izkušen politik in da je imel pri izjavljanju svojega programa kunktatorski značaj, bil pa je zmeren. Tega se ne more trdit o ljudeh, ki so Uzunovića potpisali v političen pokoj. Živković, ki je na zahtevo jugofašistov in pofistov zavezal Uzunovićevo mesto, prihaja na čelo teh ljudi kot ostrejša nota.

Volitve izvršilnega in ožjega glavnega odbora JNS

Na večerajšnjem kongresu izvoljeni glavni odbor je imel danes dopolnne svoje prvo sejo, ki bi morala biti v dosedanjih strankinih prostorih v

Uzunovićevi palači v Kralja Milana ulici 21. Radi »pretesnih« prostorov je pa ta seja bila pozneje v koncertni dvorani Delavske zbornice. Pričakovalo se je, da bo novo izvoljeni predsednik JNS Peter Živković prisostvoval že današnji prvi seji glavnega odbora. Iz tega razloga se je seja namesto ob 10, pričela ob pol 11. Živković, je po podpredsedništvu JNS obvestil sejo, da mu je izposebnih razlogov danes še ne mogoče udeležiti se seje glavnega odbora.

Na dnevnem redu seje glavnega odbora so bile volitve izvršilnega strankinega odbora, ki šteje 15 oseb, nadalje razgovor o akciji ter organiziranju stranke po posameznih banov. In končno izdelava resolucije, ki da se v javnosti sporoči kot poseben »Manifest JNS«. Ker Živković ni bil navzoč na seji, jo je vodil podpredsednik Jovo Banjanin. Takoj v začetku je bil izvoljen poseben odbor za izvolitev članov izvršilnega odbora. V ta odbor so bili izvoljeni: Pucelj, Angelinović, Svetislav Popović in Ilija Mihajlović. Pred volitvami članov izvršilnega odbora so razpravljali o načinu, kako naj se izvedejo volitve širšega glavnega odbora, ki šteje 250 članov. Sklenili so, da se v ta širši odbor izvoli na ta način, da se dosedanj odbor dopolni s strankinimi prvaki, ki jih bodo delegirali banovinski odbori.

Ob 11 je bila seja glavnega odbora prekinjena ter so se oba podpredsednika Banjanin in Demetrovič ter glavni tajnik dr. Kramer podali na Živkovićevo stanovanje. Tu so uradno obvestili Živkovića o njegovi izvolitvi za predsednika JNS ter mu podali tudi točno poročilo o poteku večerajšnjega kongresa in današnje seje glavnega odbora.

Ob pol 12 se je seja nadaljevala pod predsedstvom dr. Kumanudija. Kmalu po nadaljevanju seje so se že vrnili Banjanin, Demetrovič in dr. Kramer od Živkovića.

Zatem so bile volitve izvršilnega odbora JNS, v katerega so prišli častni predsedniki Uzunović, Banjanin, Demetrovič glavni tajnik dr. Kramer, predsednik senata dr. Tomašić, predsednik kluba senatorjev JNS Timotijević in predsednik kluba JNS v narodni skupščini dr. Vasa Jovanović. Poleg omenjenih, ki so že po svojem položaju v stranki prišli v izvršilni glavni odbor, so bili izvoljeni za člane izvršilnega odbora, ki bodo dejansko vršili vse posle, še naslednji: senator dr. Petar Zec, senator Milutin Dragović, Milorad Čaudarević, senator dr. Grga Angelinović, senator Svetozar Tomić, poslanec dr. Kumanudi, bivši minister dr. Velizar Janković, poslanec Sukrija Kurtović, poslanec dr. Avda Hasanbegović, bivši minister dr. Lavoslav Hanžek, bivši podpredsednik narodne skupščine Kovačević, poslanec Pavao Matić, poslanec dr. Ljudevit Auer, senator dr. Vaso Glušac, poslanec Dušan Ivančević, poslanec dr. Svetislav Popović, senator inž. Daka Popović, odvetnik Mihajlo Živančević, poslanec Ilija Mihajlović, poslanec Mihajlo Jevtić-Kajle, senator dr. Uroš Krulj, senator Pucelj, poslanec Ignjat Stefanović, Rudolf Giunio, Jovan Lukić in dr. Oton Pirkmajer. Za tajnika odbora sta bila izvoljena senator Milutin Dragović in senator Dušan Ivančević.

Kakor je iz sestave izvršilnega odbora JNS razvidno, ima tudi v tem odboru Kramenčanin prevlado. Tudi v izvršilnem odboru imajo jevtičevci samo tri svoje zastopnike, in sicer dr. Avdo Hasanbegovića, Ilijo Mihajlovića in dr. Daka Popovića. Tudi tukaj imajo, kakor v glavnem odboru, večino jugofašisti.

Sedaj pa še „manifest“

Po izvolitvi izvršilnega odbora je podpredsednik Demetrovič prečital svojo stilizacijo »Manifestar«, ki ga JNS namerava izdati. O tej stilizaciji se je dolgo govorilo ter je bilo naposled sklenjeno, da bo izvršilni odbor izdal končno redakcijo.

Popolodne so se člani glavnega odbora JNS odpeljali na Oplenac ter se poklonili manom blagopokojnega viškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Novi predsednik JNS

Peter Živković

zaprošil za pokoj

Belgrad, 1. jul. AA. General Peter Živković je 29. junija zaprosil za raport pri ministru vojske in mornarice. V raportu je navedel, da naj ga prevedejo v pokoj. Prošnji je bilo ugodeno.

Pogreb poslanika Simića

Rim, 1. julija. AA. Danes dopolodne se je v tukajšnji ruski cerkvi vršila zadušnica za Jevremom Simićem, jugoslovanskim poslanikom pri sv. stolici. Krsto s truplom, ki so ga večeraj jutraj prenesli iz privatne klinike, kjer je pokojnik umrl, so postavili na sredo cerkve. Zadušnico, ki jo je opravil arhimandrit Simeon, je prisostvoval odpravnik poslov jugoslovanskega poslanstva pri sv. stolici svetnik. mgr. Nico Moscatello s tajnikom poslanstva dr. Radenkovičem, dalje kraljevski poslanik pri Kvirinalu Jovan Dučić z osebjem poslanstva, vojaški odposlanec generalštabni polkovnik g. Milenković s pomočnikom letalskim majorjem g. Dragičevićem, tiskovni ataše in dopisnik centralnega presbiroja g. Zajčić, žene poslaniških uradnikov in člani kolonije.

Nemški kršč. socialci v CSR stopijo v vlado

Praga, 1. jul. AA. ČTK poroča: Vodstvo nemške krščanskosocialne stranke je obvestilo predsednika vlade dr. Hodšo, da je soglasno sklenilo sprejeti predlog, da naj vstopi stranka v vlado. Izve se, da je vodstvo stranke določilo kot svojega kandidata za ministra poslanca Ervina Zaleka.

Pakt: Francija-Belgija-Anglija - Nemčija-Nizozemska

Zeneva, 1. julija. c. Govori se, da bo na konferenci lokarnskih velesil v Bruxellesu podpisan pakt med zapadno-evropskimi državami in sicer Anglijo, Francijo, Belgijo in Nemčijo. K temu paktu bi naj pristopila tudi Nizozemska.

Mariborski šah

Maribor, 1. julija.

Mariborski šahovski turnir je končal v torek zvečer. Prvo mesto je zasedel Mariborski šahovski klub s 16 in pol točke, drugo mesto Združenje jugoslovanskih železnkarjev s 15 točkami, tretji pa je bil SK Železnikar s 14 in pol točke.

Ljubljanska mestna občina — kot odjemalec del in blaga

Mestna občina Ljubljanska je v Sloveniji največje samoupravno telo, ki ima sicer svoja podjetja (vodovod, elektrarna, cestna železnica itd.) in velike pisarne z obsežnim aparatom, nima pa svojih produkcijskih tovarn in svojih trgovin. Vsa uprava neprestano teče in za njeno vzdrževanje je vedno treba kakih del in blaga. Za vse to se mora mestna občina posluževati zasebnih podjetnikov in trgovin. Zato se zlasti tu more pokazati čut občinske uprave za pravičnost, nepristranost in skrb za splošno korist, ker ni tako vseeno, na katere podjetnike, mojstre in trgovce se občinska uprava obrača pri naročanju del in blaga in na kakšen način jim pove, da za mesto zopet nekaj potrebuje. Z vidika mestne občine pa mora biti pri tem edino merilo: najboljši delo, oz. najboljša blaga po čim manjših izdatkih. Tako ravna tudi zasebnik, ki pregleda vse izločbe, vpraša tu in tam, primerja cene in kakovost blaga, potem se šele odloči za nakup ali naročilo. Kar je za zasebnika izpraševanje in razgledovanje, to so za mestno upravo: ponudbe in izkušnje.

Sedanja mestna uprava je takoj ob svojem nastopu opazila, da tozadevna praksa prej ni bila ravno tenkovestna. Vse se je napravilo nekako po domače in vse preveč kar v »domaćem krogu«. Pri večini del in naročil so prišli v poštev le nekatere trdnice in stalno iste, drugi so le malokdaj prišli na vrsto in še takrat samo za kako malenkost. Taki zaprti krogi pa med tistimi, ki ne vedo, zakaj prav za prav ne morejo vanje, navadno niso bogve kako priljubljeni, med občani pa izpodkopujejo zaupanje in netižno tiho nezadovoljnost, ker se nihče ne zaneša, da bi bile ob takem poslovanju koristi mesta prav natančno upoštevane. Zato je nova mestna uprava tudi s to tradicijo prelomila, čeprav se je s tem v takih »zaprtih krogih« nekoliko zamerila. Postavila si je za načelo, da se mora vsako naročilo del ali blaga javno razpisati in da imajo ob enakih pogojih vsi davkoplačevalci enako pravico do naročil (to načelo je bilo zapisano že prej, toda načela ne morejo sama s papirja po mestu). Ponudbe se morejo oddajati samo pisмено in jih odpira samo predsednik oddelka, ki je dela ali naročilo razpisal, pri večjih naročilih pa posebna komisija. Toda zaupanje v nepristranost javne uprave je tekotom zadnjih let pri nas že tako padlo, da nihče ne verjame, da bi kaj opravil, če ne gre sam okrog vseh »gospodov«, ki imajo pri tem kaj besede in če od kljuko do kljuko ne razlaga in ne priporoča svoje zadeve. Tudi Ljubljana ni ostala nedotaknjena in trgovci in podjetniki so kmalu zaslutili, da se krog odpira in

so začeli posredovati med člani posameznih odsekov in priporočati svoja prepolna skladišča in svoje razpoložljive delavnice. Da bi se izključil vsak osebni vpliv, je sedanja mestna uprava v smislu čl. 11. finančne uredbe o proračunu mestne občine Ljubljanske za leto 1935-36 ustanovila poseben odsek za oceno nabavk za vse urade in podjetja mestne občine. Tak odsek je sicer obstojal že prej, toda ni imel niti svojega pravilnika in ni bilo mogoče ugotoviti, kdaj je ravnal pravilno, kdaj pa nepravilno. V novem pravilniku pa je delokrog tega odbora točno določen, prav tako vsebuje natančna pravila za svoje poslovanje.

Naloga odseka za oceno nabavk, v katerem so izključno člani mestnega sveta, je, da na svojih najstrožje tajnih sejah pregleda, kdaj in kako je bila ta ali ona nabavka blaga ali oddaja del razpisana, kateri ponudniki so se odzvali razpisu in kakšne pogoje stavijo. Ta odsek tudi strokovno oceni ponujeno blago in obenem pretehta ponudnika, ali je zmožen v ponudbi obljubljene obveznosti v resnici tudi izpolniti ali ne. Slednjič pa poda obrazložen predlog, komu izmed ponudnikov se oddajo razpisana dela, oz. kdo izmed ponudnikov naj dobavi razpisano blago. Ta predlog se nato pošlje upravnemu odboru, ki je nabavko razpisal, o svojem sklepu pa ocenjevalni odbor obvesti tudi predsednika mestne občine. Vsako nabavljeno blago pa prevzame izključno samo načelnik gospodarskega urada, ki ga brani v zato določenih prostorih in ga ob potrebi izroča posameznim uradom. Nobenega blaga ne morejo uradi sami prevzemati naravnost od dobaviteljev. Pri ocenjevanju in oddajanju nabavk odbor ni vezan na najnižjega ponudnika, ampak na najboljšega, t. j. tistega, ki za isto ceno daje najboljša blaga. Merodajna je kakovost blaga, primerjana s ceno. Načeloma pa se upoštevajo predvsem domači proizvodi. Kot dobavitelj blaga in prevzemalci del pa pridejo v poštev predvsem ponudniki, ki imajo svoj sedež na ozemlju ljubljanske mestne občine.

Namen ocenjevalnega odbora je razviden iz njegovega poslovanja: izključiti pri oddaji del in nabavk vsako osebno posredovanje in omogočiti vsem trdnikom, brez ozira na nekdanji ali sedanji klerikalizem in liberalizem lastnikov, da se potegujejo za razpisana dela in naročila po svojih konkurenčnih zmoglostih. V tem oziru je mestna občina izključno gospodarsko podjetje, ki mora svojim potrebam zadoščevati samo po gospodarskih vidikih, kakor zasebnik, ki kupuje in naroča tam, kjer je ceneje in boljše.

Strašno neurje nad Muto

Strele zažgale cerkveni stolp - Toča je uničila vse pridelke

Maribor, 1. julija.

Včeraj popoldne so se nakupili nad Muto grozeči temni oblaki. Oznanjali so hudo uro, ki se je okrog 1. ure razbesnela s tako močjo, da nekaj tako strašnega ne pomnijo niti najstarejši prebivalci. Stemnilo se je kaj ponoči, vihar je zahrmel, vilo se je iz oblakov kakor iz škafa, kmalu pa se je dež izpremenil v točo, debelo kakor orehi, ki se je sipala skoraj pol ure neprestano na tla. Vmes pa so švigale strele in je treskal grom, kakor da se bliža sodni dan. Udar za udarom strele je padal, zadevala je v drevesa in poslopja. Treščilo je najprej v zvonik farne cerkve, ki nima strelovida. Zvonik je krit z lesenimi skodljami, pa je kljub silnemu naliwu v hipu bil v plamenih. Domači gasilci, katerim so prihiteli na pomoč še Vuzeničani s svojo motorko, so odstranili nevar-

nost, da ni zgorela vsa cerkev. Pač pa je uničena streha na zvoniku. K sreči je med streho in prostorom za zvonove zidan obok, da ni mogel požar naprej do zvonov. Tudi je zaviral širjenje ognja naliw, ki je zmočil strehe v sosesčini, da se jih iskre niso prijele. Vse strehe so večinoma slamnate ali lesene in bi bil uničen ves trg. Na stolpu je napravila strela 40.000 Din škodo. Druga strela je udarila v ključavničarski oddelek železarne. Oplazila je vajenca pri mizi ter ga vrgla na tla, nato pa izginila v zemljo. Kake večje škode ta strela ni napravila. Pač pa je ogromna škoda, ki jo je povzročila toča. Vse je dobesedno opustošeno. Na hmeljiščih štrlijo samo še gole hmeljeve v zrak, koruza in krompir sta kar zbita v zemljo. Ljudje so strahovito prizadeti. Strele je večkrat udarila v telegrafsko in telefonsko napeljavo ter stališča vse varovalke.

Oblak se je utrgal nad Zagrebom

Vsa Illica pod vodo - Strele udarjajo - Toča pada

V torek je Zagreb doživel nenavadno in zelo neprijetno presenečenje: velika povodenj se je namreč vili v bližnjih gora in okolice na to mesto, ki je v precej nizki legi, pač pa v bližini sorazmerno visokega pogorja Zagrebske gore. Niti najstarejši ljudje po Zagrebu ne pomnijo take povodnji, ki bi prodrla do glavnega hrvatskega mesta in tudi meteorološki zavod v Zagrebu zadnjih 30 let ne beleži takega naliwa, kakor je bil v ponedeljek. Z obronkov Zagrebske gore tečejo skozi oziroma mimo mesta Zagreba potoki Jelenovec, Kraljevec, Tuškanec, Medvešček in drugi. Ti potoki so skromni, toda ko se je nad Zagrebško goro pretrgal oblak ter je v ponedeljek popoldne dobro uro neprestano lilo kakor iz škafa, so se ti skromni potoki spremenili takoj v prave drveče reke, ki so odnašale les, pohištvo, sode in vse predmete, kolikor so jih zaleje. Deroča množina vode je namah zalila mesto Zagreb in elegantne zagrebske ulice so se takoj spremenile v pravo malo jezero. Avtomobili so morali sredi mesta prijetati in počakati, da je voda oddrvela dalje. Sredi Illice, to je najlepše in največje zagrebske ceste, je voda ustavila ves promet in vsa Illica je bila podobna naglo drveči veliki reki.

Mestni kanali niso mogli pogoltniti te ogromne množine vode, zlasti, ker se ogromni oblak ni pretrgal samo nad Zagrebško goro, temveč tudi nad mestom samim. Mesto Zagreb je bilo dve celi uri pod vodo. Rumena voda je nosila s seboj deske, kose lesa, valila je kamenje, grmovje, poginulo žival, kakor perutnino, svinje in govedo. Velika sreča v nesreči je bila, da ni bilo človeških žrtv. Zagrebski reševalci in gasilci so takoj vrožili ves napor v reševalno delo ter pričeli reševati bolnike, zlasti take iz kletnih stanovanj. Obenem pa so rešili tudi mnogo delavcev iz tovarn, ki so zgrajene na nižjih tleh. Zagrebski in mestni delavci so imeli mnogo truda, da so v naglici odprli vse kanale, ki so morali odvajati vodo, kolikor so jo pač mogli.

Vse mesto Zagreb je bilo spremenjeno v eno samo povodenj žolte vode, ki so jo od časa do časa prebrodili avtomobili. Ko je po dobri uri dež ne-

koliko ponehal, so prišli iz hiš oni, ki so se med naliwom poskrili in ki so sedaj morali po nujnih opravkih. Bredli so vodo do kolen.

V Gornjih Sveticah je potok Remetimec prestopil cesto ter zavrl ves promet. V Slovenski ulici je počil kanal ter je voda izbruhnila z vso silo na cesto. V Barotanskem jarku je voda odnesla most, pri potoku Medveščeku pa je narasla voda razdrila obrežni zid.

Posledice te nenadne povodnji v Zagrebu so prav strašne. Po skladiščih, delavnicah, tovarnah in stanovanjih je voda, kamor je dospela, povzročila ogromno škodo.

V vsej zagrebski okolici pa je še več kot povodenj povzročila škodo gosta toča, ki je pričela padati v začetku naliwa in povodnji.

Nov gasilski dom v Hotiču

Mlada gasilska četa v Hotiču pri Litiji si je iz lastne moči in sredstev postavila ličen in prostoren gasilski dom v Spodnjem Hotiču, ki naj varuje gasilno orodje, a katerim so naši vrli gasilci vsako uro pripravljani priti na pomoč onim, ki jih zadene nesreča uničujočega požara. — V kratki dobi šestih let so si nabavili tudi že motorno brizgalno »Agre-gate« za 36.000 Din poleg vseh drugih gasilskih potrebščin. Vse to je stalo nad 300.000 Din, podpor pa so prejeli komaj nekaj nad 35.000 Din. Ves denar, stavbni les, gramoz pa so Hotičani sami prispevali, oziroma navozili. Taka požrtovalnost vaščanov je edinstvena in mogoča le zato, ker vlada v Hotiču v vseh javnih zadevah popolna soglasnost, ki jih družji in povezuje v harmonično celoto, pa naj gre tu za verske zadeve, gasilstvo, prosveto, gospodarstvo ali politiko. Ta naša strumna gasilska četa pa se ne udejstvuje samo na gasileškem polju, ampak je vpriporila vsako leto več iger na domačem odru v šoli. Za vse to nesebično delovanje prav gotovo zasluži Hotič in njegova gasilska četa ves priznanje in pohvalo. Pokroviteljstvo nad to slavnostno blagoslova novega doma je prevzel g. ban dr. Marko Natlačen, ki se je blagoslovitve osebno udeležil. Našega ljudskega bana so ob prihodu v Hotič pozdravili predsednik domače čete tovariš Drnovšek Franc s poveljnikom Kimovec Ludvikom. Dalje je v imenu litijske župe prebral pozdrav starešina tov. Lajovic Franc. Gospod ban se je za lepe pozdrave v daljšem govoru prisrčno zahvalil ter pribil dejstvo, da se ima gasilska četa le edinstvo hotičske vasi zahvaliti, da je v tako kratkem času bil zgrajen ta dom brez podpore banovine. Zelen je, da tudi v bodoče v složnosti z vasio deluje hotičska četa ter ji je zagotovil vso svojo pomoč. Nato je dom blagoslovil domači župnik gosp. Kristjan Cuderman, ki je v krasnem, pesniško zasnovanem govoru poveljeval izredno marljivost in požrtovalnost hotičskih gasilcev in domačinov

ALBUS domače milo

Dobiva se povsod!
Pazite na ime Albus!

Stritarjeva proslava v Vel. Laščah in Podsmreki

Dne 4. julija ob 8 zvečer:

1. Godba otvori uvod v proslavo. 2. Deklamacija: »Turki na Slevici«. 3. Mladinski zbor iz Vel. Lašč zapoje: »Mlade vojake«, »Predice«, »Koklo«. 4. Govor (g. banski inšpektor Ivan Dolenc). 5. Mladinski zbor iz Ribnice zapoje: »Oba junaka«. 6. Mladinski zbor iz Ribnice zapoje: »Zabjo svatbo«. 7. Recitacija iz »Zorinac«, iz »Spominov«, »Pikin Jožek«. 8. Duet: »Izgubljeni sin«. 9. Duet: »Spomladni v gozd«. 10. Igr: »Oderuh«. 11. Prizor: »Na senoželci«, »Pikin Jožek«. 12. Mešani zbor iz Vel. Lašč zapoje: »Pozimi iz šole«, »Večernoc«. 13. Godba zaključi večerno proslavo.

V nedeljo, dne 5. julija.

1. Ob 4 zjutraj budnica. 2. Sprejem gostov po prihodu vlakov in odhod v Podsmreko. 3. Služba božja ob 10.30 v Podsmreki. 4. Govor (Franc Terseglav) in odkritje spominske plošče. 5. Petje: »Molitve za slovenski rod«. 6. Govori zastopnikov društev in korporacij. 7. Deklamacija: »Doma«. 8. »Bože pravde« (godba).

Po proslavi povratek v Velike Lašče na veselič s pestrnim programom. Voznina po železnici bo polovična z veljavnostjo od 2. do 9. julija t. l. Udeleženci kupijo na odhodni postaji žel. vozni listek in žel. leg. (obrazec) K 13. — Oboje shranijo, dajo pri proslavi žigosati in se z istim vrnejo brezplačno. — Udeleženci, ki reflektirajo na stanovanje, naj se obrnejo na odbor za Stritarjevo proslavo v Vel. Laščah.

Posebni vlak v nedeljo zvečer v Ljubljano bo odpeljal zvečer točno ob 10.

Odvetniški tarif

Ljubljanska odvetniška zbornica je izdala novi odvetniški tarif, ki ga je priredil odvjetnik dr. Anton Urbanc. Tarif se uradno imenuje »pravilnik o višini nagrad za odvetniške posle«. Prireditelj je dodal lestvice za preračunavanje nagrad in stvarno kazalo. Knjižica je namenjena predvsem pravnikiemu svetu, t. j. odvjetnikom in sodnikom, vendar bo z njo mogel tudi preprost človek dobiti vpogled v sicer precej zapleteno obračunavanje odvetniških stroškov. Prireditelju se je prevod besedila ponekod ponesrečil. »Omembe vredno je, da imamo za besede advokat, tabela, kurz, komora, honorar itd. svoje po Babniku priznane izraze, da mora biti pred »dokler večja in da je samo »čec« slovensko, »akoc« pa ne. Edinstven je prevod slovitega belgrajskega (ne srbskega!!) rodnika, (ki pride do svojega smešnega viška v znanem imenu belgrajskega zavoda: »Dispanzer za pjanice Jugoslovenskog templarskog reda«). Za vsakega Slovenca je precej jasno, da spada svojilni rodnik tik k samostalniku, šele nato sledi predmet v tožilniku. (Torej: »Dispanzer J. t. reda za pjanice«). Ta čudoviti besedni red, ko se stavlja tožilnik pred svojilni rodnik, ki se protivi vsem pravilom srbske in hrvatske slovnice, se uporablja v belgrajski (!) časopisni in uradni srbsčini. Seveda naš slovenski »Službeni list« čudovito uslužnostno sprejema ta stavkovni nestvor v prevode. V Urbančevem Odvetniškem tarifu je več takih nestvorov. Stavke (str. 23): »sprejem v predlog na rubež predloga za predajo zarubljenih stvari hranitelju« je gotovo za pravnika nemogoče (rubež predloga!!), za drugega pa nerazumljivo. Šele, če po pravilih o gradnji stavka po sklonih besede pravilno razporedimo (1. imenovalnik, 2. rodnik, svojilni ali delilni, 3. tožilnik ali kak drug sklon), šele takrat postane stavke razumljiv. Torej: »sprejem predloga za predajo zarubljenih stvari hranitelju v predlog na rubež«. — Prav posebej pa moramo zahtevati od slovenskega »Službenega lista«, da piše po osnovnih pravilih stavkovne gradnje!

Pri lenivosti črev

je naravna

Franz-Josefova

grenka voda prijetno dobro učinkujoče domače sredstvo, ki zmanjšuje težave, ker večkrat že male množine dobro delujejo.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15458, 25. V. 35.

Pijan avtomobilist

Smartno pri Litiji, 30. junija.

Danes je bil v Smartnem pri Litiji živinski ejem ter so prignali živinorejce precej živine. Okrog desetih pa se je kar na lepem zapeljal na sejniše pijan avtomobilist s svojim avtomobilom med krove in vole. K sreči se ni nič zgodilo, ker so kmetje hitro umaknili živino pred ponorelim avtomobilistom. Iz Smartna je svoj avto pripeljal v Litijo, kjer je popilval v restavraciji na pošti, od tam je pognal avto naprej ter se pod Turkovo hišo v Gradcu prevrnil v jarek. K sreči se mu tudi tu ni nič hudega zgodilo, avto je potegnil posestnik Koka iz jarka, naker je avtomobilist z avtom drvel po litijem glavem trgu, kjer je ogrožal ljudi, ki so bili na trgu. Pred litijemkim mostom je ustavil, ker je bila ena pnevmatika popolnoma prazna. To priliko je neki njegov znanec porabil, da je iz avtomobila vzel »kurbelo«, da ni mogel več naprej voziti. V tem času so prispeli litijski orožniki, ki so avtomobil zaplenili ter ga s konjem prepeljali v garažo k Planinšku. Tam so voz plombarili. Orožniki so ugotovili, da je avtomobilist popolnoma vinen ter je v takem stanju vozil po cestah. Radi sličnih deliktov ima v kratkem času že tri kazni, katerih še ni plačal. Radi današnje neupredne vožnje, a katero je ogrožal ljudi na cestah, bo imel sitnosti na sodišču, poleg tega mu bodo na glavarstvu odvzeli pravico šofiranja, kar bo edino pravilno, ker pijanec ne gre dajati v roke avtomobila oziroma volana.

sploh, ki naj jih tudi naprej združuje ljubezen do bližnjega. Prireditve so posetili tudi okrajni načelnik g. dr. Lovro Hacin, zastopnik gasilske zajednice tov. tajnik Stanko Prištokovič, polnoštevilne okoliške gasilske čete iz Litije, Kresnic, Ribč, Vač ter v lepem številu naši okolišani-kmetje, ki vidijo v dobro razvitem gasilstvu varnost svoje vasi — lastne strehe.

G. ban dr. Marko Natlačen se je nato delj časa zadržal na veselič, kjer je prišel z našim preprostim človekom v stik in se tako sam prepričal o težobah in stiskah naše vasi.

domače milo varuje Vaše perilo!

70 letnico Blaž Poločnikove čitalnice

dne 4. in 5. julija bo št. Vid nad Ljubljano kar naj-slovesneje praznoval. V soboto zvečer bo prome-nadni koncert, nato predstava krasne pravljice igre »Zlatorog«. Med odnori bo igrala škofjeloška godba »Lubnik«. V nedeljo zjutraj bo sv. maša za-dušnica za vse umrle člane Čitalnice, po maši pa poklonitev na Potočnikovem grobu. Na velikem manifestacijskem taboru ob devetih na igrišču ško-fijskega zavoda bo spregovoril o pomenu Blaža Po-točnika in čitalnic za naš narodni preporod gosp. prosvetni referent F. Erjavec.

Sentvidci! Pokažite, da je praznik vaše Čital-nice hkrati praznik vas vseh! Naj je ne bo hiše, ki ne bi bila okrašena! Za ponosni praznik vaše pro-svete naj bodo pozabljeni vsi nalenkostni osebni in politični preprički! Krščanski narodni prosveti v št. Vidu je Blaž Potočnik ustanovil čitalnico, kr-ščanski št. Vid naj se oddolži njegovemu spominu! Ne strašite se torej truda in žrtve, saj vam jih bo Čitalnica z obrestmi povrnila s prosvetnimi večeri v zimski sezoni.

O šolstvu na Gradiščanskem

O šolstvu na Koroškem ni treba našim čitate-ljem dosti praviti, zakaj to je znano žalostno po-glavje v naši zgodovini. Najhuje pa je, ako ga pri-merjamo s hrvatskim šolstvom na Gradiščan-skem, kajti prvo kakor drugo je vendar v Avstriji. In vendar tako ogromna razlika! Pogledimo.

Ob koncu šolskega leta smo prejeli jako zani-mivo in poučno poročilo o hrvaškem šolstvu na Gradiščanskem, ki nam kaže šele v drastični luči ogromno razliko s šolstvom v slovenskem delu naše Koroške. V tem poročilu čitamo:

Veselo se je končalo šolsko leto v 46 čisto Hrvat-skih ljudskih šolah. Ali še je krajev, kjer nimajo hrvatske šole, dasi je tam ljudstvo bodisi čisto ali po večini hrvatsko. Preteklo leto pa so štiri nemško-hrvatske šolske občine zaprošile, naj bo zanaprej tam le hrvatski učni jezik. In v bodoče bo še več takih prošelj.

Da bo v bodočnosti še več uspeha, nam je po-rok dejstvo, da imajo Hrvatje od letos že svojega šolskega nadzornika (ki je prof. Rolf Klaidus, ime-novan po želji Hrvatskega kulturnega društva. Ta se je šolal v — Zagrebu in je narodno zaveden Hrvat).

Z letošnjim letom je tudi druga važna spre-memba v hrvaškem šolstvu. Doslej je veljal še vedno ogrski šolski zakon, ki je dal cerkvenim občinam jako lepo avtonomijo. Te občine so same nastavljale učitelje in določale — učni jezik. To je bilo za Hrvate jako važno.

Ko so pred 400 in več leti ogrski latifundisti vabili naše Hrvate na jugu, da bi se preselili v kraje, ki so bili po turških vpadih prazni, so se res začele trumoma preseljevati cele občine v kra-je sedanjega Gradišča in še dalje čez po sosednjih krajih Ogrske. Z ljudstvom pa je šla tudi duhov-ščina in sploh njegovi občinski predstojniki. In v novih domovih so takoj poskrbeli za cerkev, kjer se je služba božja nadaljevala isto tako, kakor v stari domovini. Duhovniki pa so poskrbeli za svoje — naslednike Hrvate. Zato je bilo ustanovljeno že v 16. stoletju v Gijoru duhovsko semenišče, ki je skrbelo za hrvatski duhovski naraštaj. Tako se je ohranila hrvatska cerkev vse do zadnjega časa. Po hrvatskih občinah se je tako ohranil hrvatski jezik nele v cerkvi, marveč tudi povsod v javnem in za-sebnem življenju. Spomeniki po hrvatskih pokopa-liščih dokazujejo, da so Hrvatje pohrvalili vse nemške in madjarske doseljence. Tako vidimo še dandanes tam na spomenikih, da tam v »miru po-čiva kak Thüringer, Nemeth, Magyar, Pollak, Fürt itd.

Ko je Ogrska izdala svoj znani šolski zakon in je prepustila cerkvenim in obenem šolskim obči-nam, da so določale učni jezik in izbirale učitelje, so te rekle: hrvatskih učiteljev hočemo, da bodo znali poučevati našo dečo v hrvaškem jeziku. In tako so bile šole — hrvatske, dasi še pod Madjari učitelji po večini bili vzgojeni na madjarskih učite-ljiščih in so doma govorili najraje — madjarski.

Ko je bilo Gradiščansko na mirovni konferenci pri-sojeno Avstriji, je dovolila ta tudi hrvatsko šol-stvo, ki se je ohranilo in se še v ugodnejših raz-merah dalje razvijala. V Avstriji se je začelo učitelj-stvo tudi narodno boljše zavedati, zlasti odkar so na Dunaju začeli izdajati svoj tednik — »Hrvatske Novine«. Po vseh večjih krajih so nastajala hrvat-ska pevstva in druga društva, katerim so stali na čelu po večini duhovniki in učitelji. Prav lepo je število takih društev od Donave doli do naše meje.

Letos je Avetrija zamenila stari ogrski šolski zakon z novim, ki je pa pustil stare uredbe cerkve-nih občin. Glede učnega jezika pa se smatra to kot nekaj okvirni zakon in pravi v § 5., da učni jezik bo določala deželna postava. Ker pa so Hrvatje tudi v deželnem zboru dobro zastopani (imajo štiri zastopnike), in so ti člani večine, se ni bati, da bi Hrvatje ne dosegli polnega upoštevanja. V tem po-gledu so Hrvatje neizprosni in bodo znali svojo voljo uveljaviti. —ag—

Smrten skok mlade artistinje

Maribor, 1. julija.

Danes na vse zgodaj se je pripetil v Mari-boru zopet tragičen slučaj, ki je zahteval člove-ško življenje. V smrt se je pognala v globino 16 metrov mlada artistinja v Veliki kavarni Betka Horvat ter obležala na cementnem stopnišču z razbitimi udi. Dogodek se je pripetil zjutraj okrog 4 ure. Tedaj, ko so že odhajali zadnji go-stje iz bara, se je pojavila na balkonu mlada 20 letna artistka Horvatova. Nastopala je 14 dni v Veliki kavarni in baru kot plesalka. Njen angaž-man je včeraj potekel in že ponoči bi morala od-potovati na svoje novo službeno mesto. Ostala pa je kljub temu še v Mariboru ter se mudila v ka-varni in baru. Okrog 4 ure je stopila na balkon nad stopniščem, ki vodi z mesta v Dravsko ulico. Na mostu je stal tedaj stražnik, ki tam stalno vrši službo. Horvatova ga je poklicala, se mu nasmeh-nila ter mu zaklicala »Zhogom in na svidenje« ter se v tistem hipu pognala v globino. Z zamolkim padcem je udarila na stopnišče ter obležala no-gibno. Stopnice so se porcepile z njeno krvjo. Stražnik je ob tem strašnem prizoru obstal kakor otrpel, potem pa je hitro skočil k telefonu ter poklical reševalce. Pomoč je bila zaman. V bolnišnico so jo sicer še pripeljali živo, tam pa je izdihnila. Betka Horvatova je bila doma iz Bel-grada. Ni zapustila nobenega pisma in tudi ni-komur zaupala, zakaj gre v smrt. Dogodek je po-vzročil v Mariboru razburjenje in mnogo govoric.



Vsakemu ni mogoče iti
v kopališče,

vendar

more vsak žrtvovati Din 100.— (20—25
velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto
druge vode našo znamenito

RADENSKO
z rdečimi srci!

Drobne novice

V Berlin in Hamburg

Radi hitrejšega postopka pri reševanju prošnji za dovoljenje za potovanje k olimpijskim igram v Nemčijo, je kr. ban. uprava odd. za prosveto dovolila za učiteljstvo sledeči skrajšan postopek: Vsak učitelj, odnosno nastavljenec, ki spada pod kompetenco tega oddelka, mora službenim potom vložiti predmetno prošnjo za potovanje v inozemstvo potom svojega uradnega predstojnika na pristojno srezko načelstvo. Prošnjo je kolekovati z Din 5. Srezko načelstvo bo kakor običajno vsako tako prošnjo predložilo v odobritev kr. banski upravi, prosv. odd. v Ljubljani.

Kr. banska uprava, prosv. oddelek v Ljubljani, pa posameznih prošnji, oziroma prošnic ne bo vračala, temveč bo izročila vodstvu ekskurzije vsako tako dovoljenje.

Učiteljstvo, ki misli, da šolskega voditelja — predstojnika — kateremu mora biti po službenem redu vsaka vloga na nadrejeni instanci najprej predložena, radi počitnic i. dr. ne bo več na službenem mestu, naj radi nujnosti vložijo prošnjo kar naravnost na pristojno srezko načelstvo.

Obenem so bila obveščena srezka načelstva (policijske uprave), da takoj izdajo potrebna dovoljenja (potrdila) vsem udeležencem, ki pojdejo v Berlin.

Vse udeležence nujno naprošamo, da se takoj obrnejo na srezko načelstvo (policijsko upravo) za tozadevna dovoljenja ter nam jih čimprej pošljejo s tremi slikami vred; kajti našo okrožnico (in seznam udeležencev) s potrebnimi navodili prejmete šele do nedelje 7. t. m. Kolektivni potni list je dovoljen z odlokom notranjega ministrstva št. 26.662 z dne 30. maja 1936 (odlok banske uprave II. št. 14.779/4 z dne 4. junija 1936) dovoljenje za drž. nameščenje, da smejo v Nemčijo, pa je dodano z rešenjem g. predsednika ministrskega sveta pod št. E. R. 3269 z dne 16. junija 1936. Vodstvo.

Na primer:

poldelen 9'—
frotir . . 16'—
itd.

Dnevi nizkih cen od 1.-11. julija
MANUFATURA SOUVAN

Koledar

Cetrtek, 2. julija: Obiskovanje Marije Device; Martinijan, mučenec.

Osebnosti

— Na dunajski drž. glasbeni akademiji je g. Gregor Zafušnik, duhovnik mariborske škofije, končal petletne cerkvenoglasbene študije in položil izpite z odliko.

— Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze je bil diplomiran Jože Maučec iz Bogojne v Prekmurju, bivši urednik »Novine in sodrznik »Slovenec«. Iskreno čestitamo!

— Diplomiran je bil na filozofski fakulteti univerze kralja Aleksandra v Ljubljani g. Stane Hafner iz Škofje Loke. Čestitamo.

— V župni cerkvi v Trnovem se je poročil na praznik sv. Petra in Pavla g. Pipp Anton, učitelj pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, z gđ. Gruđeno Bogomiro, učiteljico v Gribljah pri Črnomlju. Poročil ju je ženovin brat Pipp Vilko, kaplan v Cerkljah na Gorenjskem. Bilo srečno!

— Iz politične upravne službe. — Diplomirani pravnik Šlander Joško iz Košnice pri Celju je imenovan za politično upravnega pripravnika na okr. načelstvu v Kamniku. — Dipl. pravnik Koren F. Viljem iz Celja je imenovan za politično upravnega pripravnika pri okr. načelstvu v Slovenjgradcu. — Dipl. pravnik Brunček Jožef je imenovan za politično upravnega pripravnika pri okr. načelstvu v Mariboru, levi breg. — Dipl. pravnik Brezan Jožef iz Gradca pri Litiji je imenovan za politično upravnega pripravnika pri upravi mesta v Belgradu. — Dipl. pravnik Melihar Danica iz Ljubljane je imenovana za politično upravnega pripravnika pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani. — Diplomirani pravnik Sonc A. Vladimir iz Maribora je imenovan za politično upravnega pripravnika pri okr. načelstvu v Murski Soboti. — Dipl. pravnik, sedaj volonter pri šum. odseku kr. banske uprave v Ljubljani, Breznikar F. Jožef je imenovan za politično upravnega pripravnika pri okr. načelstvu v Laškem. — Dipl. pravnik Zupanc D. Viljem iz Ljubljane je imenovan za politično upravnega pripravnika pri kr. banski upravi v Ljubljani. — Dipl. pravnik-volonter pri okr. načelstvu v Smarju pri Jelšah Križman E. Emil je imenovan za politično upravnega pripravnika istotam. — Dipl. pravnik-volonter pri okr. načelstvu v Kočevju Abram M. Jožef je imenovan za politično upravnega pripravnika pri okr. načelstvu istotam.

— Iz banovinske službe. Dr. Aleksič Sava, sekundarij splošne bolnišnice v Mariboru, je premeščen na lastno prošnjo v banovinsko javno bolnišnico v Celju. — Ing. Burger Josip, ban. tehn. pristav VIII. pol. skup. pri okr. načelstvu v Celju je postavljen za banov. tehn. višjega pristava VII. pol. skup. — Jamšek Marjan, banov. uradn. pravnik pri okr. cest. odboru v Kočevju je postavljen za arhiv. uradnika X. pol. skup. — Kokalj Josip, arh. uradnik drž. zdravilišča Topolšica, je postavljen k higijensko-medic. zavodu v Ljubljani. — Kerstman Ivo, banov. arh. uradnik pri kralj. banski upravi, je napredoval v VII. pol. skup. — Jaklič Alojzij, banov. dnevničar-desinfektor pri okr. načelstvu v Krškem, je napredoval za banov. služitelja II. pol. skup. — Jenko Rudolf, drž. cestni nadzornik pri okr. načelstvu Novo mesto, je postavljen v IX. pol. skupino. — Dokl Jakob, banov. služitelj pri banov. bolnišnici v Slovenjgradcu, je postavljen za služitelja v I. pol. skup. — Zupan Ivan, banov. uradn. pripravnik pri okr. načelstvu v Laškem, je imenovan v X. pol. skupino.

— Iz vojaške službe. Odrejeni so v službo v štab. I. pešpolka peh. stotnik I. razr. Juro Sič; za vršilec dolžnosti blagajnika 23. samostojnega topn. divizionja int. podporočnik Marijan Smerdu; za vršilec dolžnosti kontrolorja intendantice poljske div. oblasti peh. stotnik II. razr. Jakob Blažon; za vršilec dolžnosti kontrolorja intendantice bosanske div. oblasti peh. stotnik II. razr. Karlo Dolinšek; za vršilec dolžnosti kontrolorja intendantice

savske div. oblasti inž. stotnik II. razr. Ivan Singer; v službo v lovsko pilotsko šolo 6. zrakoplovne polka zrakoplovni stotnik II. razr. Vladimir Bosner in za učitelja lovske pilotske šole 6. zrakoplovne polka zrakoplovna poročnika Savo Poljanec in Anton Ereigov.

— Izpit so napravili za čin rez. san. majorja rez. san. stotnika I. razr. dr. Josip Paleček in dr. Marko Alkalaj; za rez. san. podporočnika kaplar-dijak dr. Herbert Grajner; za rez. lekarniškega podporočnika kaplar-dijak Josip Rivošek; za čin akt. peh. majorja stotnika I. razr. Ivo Šnur, Lav Gračan in Ljudevit Bertok; za čin akt. peh. stotnika II. razr. poročniki Marijan Borič, Josip Horžič in Josip Krašovec; za čin akt. topn. stotnika II. razr. poročniki Zvonimir Haniš, Evgen Rukavina in Cvetko Tumpa in za čin akt. peh. podporočnika narednik Alojz Cretni.

— Pri zaprtju, molitvah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef grenčice«.

— Unio Cleri Missionaria pro Jugoslavia priredi dne 9. julija ob 10.30 v Zagrebu občni zbor. Ker je ta občni zbor posebne važnosti, vljudno vabimo vse č. gg. duhovnike, ki bi imeli čas in priliko, da se ga udeležijo. Občni zbor se vrši v duhovnem semenišču v Zagrebu. Predsedoval bo prevzvišeni g. škof. dr. G. Rožman. Odhod iz Ljubljane je dne 9. julija ob 5.30 zjutraj. Vse č. gg. duhovnike, ki bi se udeležili obnega zbora in skupnega kosila (približno 15 Din) prosimo, da nam blagovolijo prijaviti svojo udeležbo na naslov: Misijonska pisarna, Ljubljana, Semeniška ulica 2/II.

— Na orglarski šoli Cecilijinega društva v Ljubljani so koncem letošnjega šolskega leta dobili spričevalo usposobljenosti za organiste štirje učenci: Borovinšek Jože, Dežman Vinko, Koželj Janko in Studen Andrej. Ker ostane v šoli še 20 dosedanjih učencev, se za l. 1936-37 novi ne bodo sprejemali.

— Zbornik taksnih in pristojbinskih predpisov »Taksec«. Rokopis označenega dela je priredil Sušec Stefan, načelnik finančnega oddelka banske uprave v p. izročil tiskarni, da prične z natisom. Knjiga bo vsled svoje obsežnosti dotiskana tekom meseca septembra t. l., nakar bo vezana in brez odloga dostavljena p. n. naročnikom. O tem se obveščajo vsi gg. naročniki s pristavkom, da je dravsko finančno ravnanje po svoji uvidenosti, naklonjenosti in uslužnosti prireditelju omogočilo, da je v knjigo vnesel tudi vse one normative razpisne ministrstva za finance in kr. banske uprave dravske banovine ter razsodbe državnega sveta in upravnega sodišča, ki so bili doslej odtegnjeni splošni javnosti. Vseled tega se je komentar k posameznim členom in tarifnim postavkam taksnega zakona ter k paragrafom in tarifnim številkam zakona o sodnih takсах izredno izpopolnil. V knjigo so vnesene tudi katastrske takse in takse za žigosanje mer. Da ostane knjiga za daljšo dobo let kurentna, bo avtor v sledeči zakonskih izprememb izdajal v primernih presledkih h knjigi »Taksec« protij plačilu malenkostnih tiskovnih stroškov posebne »Dodatke«, ki se bodo lahko prilepili v knjigo na izpremenjenih in dopoljenih mestih. Enake »Dodatke« namerava avtor izdati tudi h knjigi »Neposredni davki«, ki je pred kratkim izšla in se dobiva v knjigarnah. Z naročili »Taksec« naj zainteresirani ne odlašajo, ker se jim bo do konca tega meseca še zaračunala subskripcijska cena 200 din, po tem roku pa knjigarniška cena 260 din. Naročila sprejema Sušec Stefan, Ljubljana, Beethovnova 15.

— Začetek regulacije Savinje. Gospod ban dr. Marko Natlačen je odredil, da se takoj začne z regulacijskimi deli Savinje v drugem odseku v smeri od Tremerjev proti Celju. Podjetje Nassimbeni iz Maribora bo že te dni začelo z regulacijskimi deli.

— Za nož — 1 leto strogega zapor. Miren in skoraj še naiven je 23 letni Janez Raztresen iz Platin pri Horjulu. Na svatbi svojega bratranca se je zagledal v Franciško Zeleznikovo, ki je služila pri Malovrhovih. Razpletlo se je med njima iskreno prijateljstvo tako, da je Janez gojil srčne želje Franco poročiti. Malovrhovim, ki so opazili, kako Janez hodi vasovat k Francki, ni bilo to všeč, zlasti gosposdarjevemu bratu Jožetu. Na Veliki četrtek, 9. aprila letos, je Janez spremlil nekaj časa Franco proti domu. Ko sta se na Butajnovi ločila, je kmalu nato za Janezom priletela dober meter dolga palica, ki jo je pobral. Jože Malovrh pa je skočil do njega, mu palico strgal iz rok in začel se je najprej besedni prepri. Jože je Janeza udaril s palico po glavi, da je kilecnil na tla. Janez pa je potegnil nož in sunil z njim Jožeta zadaj v hrbet tako nesrečno, da mu je prerezal pljučno žilo. Jože je imel še toliko moči, da se je zavlekel do Ošredkarijevih, kjer je izkrmel in umrl. Pred malim senatom v Ljubljani se je Janez Raztresen včeraj zagovarjal zaradi uboja. Navajal je, da je dejanje izvršil v silobranu, ker je bil napaden. Po dveurni razpravi je bil Janez obsojen zaradi prekrščenja silobrana na eno leto strogega zapor. V kazni se mu vsteje preiskovalni zapor od 9. aprila naprej.

— Razprava proti Josipu Grašku. Razpisana je glavna razprava proti lastniku realitete pisarne v Ljubljani Josipu Grašku, ki se bo 11. avgusta 1936 ob 8.30 pričela v nekdanji porotni dvorani. Malemu senatu, ki bo sodel Graškove manipulacije s hranilnimi knjižicami, bo predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih. Obtožbo bo zastopal drž. tožilec g. Branko Goslar. K razpravi so vabljene le tri priče in izvedenec v knjigovodstvu g. I. Božič. O razpravi pa bo od 208 oškodovancev vabljenih, odnosno povzračenih okoli 135 oškodovancev, ki zahtevajo povračilo po obtožnici povzročenih škod. Josip Grašek je nekatere lastnike hranilnih knjižic oškodoval za manjše zneske, druge pa za velike tisočake, tako neko stranko za 405.000 din, drugo za 38.000 din, tretjo za 31.000 din itd. Grašek je knjižice v mnogih primerih kupoval za 100% nominalne vrednosti, pa jih potem prodajal pod nižjo vrednostjo.

— Korčni Marijin slavošev (Magnificat) v slovenščini je izdala Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani, cena izdaja je 1 Din. Pričujoči spev se navadno poje pri sklepu pobožnosti marijanskih kongregacij, za katere priliko je izdala tega slavošpeva v prvi vrsti namenjena. Porabi se seveda lahko tudi zlasti ob Marijinih praznikih, na koncu litanij. Skladbo priporočamo posebno zborom marijinskih kongregacij, kakor tudi drugim cerkvenim zborom.

— Avtoizleta: 4.—6. julija Grossglockner; 25.—30. julija Dolomiti in Milan. Informacije in prijave: Izletna pisarna Okorn, Hotel Slon, Ljubljana.

— Sestanek bivših abiturientov Tehnične srednje šole, strojnega oddelka v Ljubljani, ki so maturirali leta 1926, je preložen na 11. julija t. l. s sestankom v Ljubljani. Prosim za nujne prijave podpisane. — Jože Papov, ekonom, Maribor, Koroševa 3.

VELIKA ODPRODAJA VSEGA POLETNEGA BLAGA

A. Zlender,
manufakturna trgovina
Sjubiljana, Mesni trg 22

20% POPUST

— V nedeljo 5. julija bo v kapelici sv. Cirila in Metoda na Zabrški planini na Stolu ob 9 sv. maša za dobrotnike kapelice.

— Prosvetnim društvom v lavantinski škofiji sporoda uprava »Slovenec« v Mariboru, da ima na razpolago še večje število izvodov »Slovenca« od 28. junija. Ta številka je bila posvečena Slomšku. Njena pestra vsebina bo društvom gotovo dobrodošla in potrebna. Naročila sprejema uprava »Slovenec«, Maribor, Koroška 1.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvice, srca, proti kamnom, eklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Ravnateljstvo drž. tekstilne šole v Kranju objavlja, da bodo sprejemali izpiti kandidatov za I. letnik dne 1. IX. 1936 ob 8.30 dalje. Popravni in razredni izpiti se prične 26. VIII. 1936 ob 8. Vpisovanje dne 5. IX. 1936 ob 8.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 147 objavljajo, da je državno pravdnstvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 25 tednika »Koprivec«, št. 25 časopisa »Radniške novine«, št. 2 tiskopisa »Seljačka mladina« in letakov z naslovom »Gospodinu predsedniku ministrskega svetja« in »Braća seljaci u Vojvodini«, bez razlike narodnosti i vere, kar je bilo vse tiskano v Zagrebu.

— Gibanje stavbinih delavcev. Včeraj so obnovili delo stavbinih delavci, ki grade progo Sevnica-St. Janž. V stavki je bilo okoli 750 delavcev, ki so zahtevali tudi zase priznanje ljubljanskega delovnega sporazuma. Tvrdba Dukič je ugodila zahtevam težakov in minerej, nakar so se delavci vrnili na delo. V stavki pa je še vedno okrog 200 delavcev neke ljubljanske tvrde. Ta tvrda izvršuje razna javna dela in zato je čudno, da se tako malo zmeni za javno mnenje. Kakor čujemo, bo morala ta tvrda pod javnim pritiskom kmalu popustiti, tako da bo upravičenim zahtevam delavcev ugodeno.

Ljubljana

— Nočne častilce presv. R. Telesa opozarjamo na redno celonočno češčenje v stolnici, ki se prične drevi ob 9, po opravljeni skupni molitvi uri. Molili bomo najprej 4., nato pa 11. uro iz knjige »Večna molitev«, ki je tudi v cerkvi na razpolago. Može in mladence, ki jim je to mogoče, vabimo, da se udeležijo skupnega češčenja v poznih nočnih urah, posebno ob polnoči dalje. Vhod v stolnico skozi stransko zakristijo, nasproti semenišču.

— Visok obisk v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem. V soboto 27. junija je obiskal Mladinski dom na Kodeljevem g. I. Maričič, načelnik v prosvetnem ministrstvu. Prišel je v spremstvu g. Erjavca, referenta za osn. šole dravske banovine, in več drugih odličnih osebnosti. V veliki dvorani so ga mnogostevala mladina in prijatelji Mladinskega doma navdušeno pozdravili. Pevski zbor fantovskega krožka mu je v mladostnem poletu zapel pesem Slovenec, Srb, Hrvat. Hišni ekonom in voditelj Salezijanske prosvete g. Stefan Temlin je v lepem pozdravnem govoru izrekel visokemu gostu pristočno dobrodošlico v hiši, ki je še do nedavno veljala za zbirališče najhujših protidržavnih elementov, čeprav je vedno stremela le za tem, da vzgoji vse, ki se zbirajo pod njeno streho, za dobre katoličane in dobre državljane. Dijak Skok je nato deklamiral kratko pesmico, zbor je zapel še eno pesem, nakar je g. načelnik sam spregovoril par prav toplih besed. Izrazil je veliko veselje, da je mogel obiskati ta dom, o katerem je že toliko slišal, kako dela za narodno in versko vzgojo svoje okolice. »Nadaljujte tako in nihče več vas ne bo preganjal! Ubogajte svoje predstojnike in boste srečni!« Nato so si gostje ogledali zavodove prostore in temelje za novo cerkev Male Terezike ter zapustili Mladinski dom z najboljšimi vtisi.

— Mestne poštinske kolonije. Mestno poglavarstvo javlja, da je odhod kolonije v Medno (deklke) v petek popoldne ob 15.44; na morje (deklke) pa istotako v petek ob 18.23 popoldne. Starši naj zanesljivo pripeljejo otroke vsaj 1 uro pred odhodom vlaka na glavni kolodvor, da bo vodstvo lahko še enkrat pregledalo otroke in uredilo vse potrebno za pot.

— Protituberkulozna Zveza v Ljubljani se zahvaljuje gojencem gospe Lovševce: gg. Gregorinu Miru, Irčiču Ignaciju, Jeleniču Alojzu, Korunovič Lilijani, Murn Anici, Orlu Anotonu in Paplerju Albertu, ki so čisti dohodek svojega pevskega koncerta v ljubljanskem radiu, dne 25. junija t. l., v znesku 400 din poklonili za namene Zveze.

DANES ZVEČER KONCERT

vojaške godbe na vrtu hotela Štrukel

— Važno za vojne invalide, njih žene in vojne sirote. Ministrstvo za soc. politiko in narodno zdravje je dostavilo kr. banski upravi dravske banovine razpis glede odobrene uredbe o izpremembah in dopolnitvah invalidnega zakona od 4. julija 1929 s spremembami in dopolnitvami od 4. decembra 1929 in 18. septembra 1930, ki stopi v veljavo in zadobi zakonito moč dne 1. aprila 1936. Podrobnosti te uredbe so razvidne iz odloka kr. banske uprave dravske banovine VI No. 15124-1 z dne 18. aprila 1936, ki je nabit na občinski deski mestnega poglavarstva v Ljubljani.

— Avto povozil otroka in mater. Včeraj malo pred poldne je na Sv. Petra cesti povozil tovorni avto pivovarne »Union« 27 letno Marijo Nagličovo, ženo delavca tovarne »Indus«, stanujočo na Sv. Petra cesti 74, in njenega 4 letnega sinčka Edvarda. Otrok se je na pločniku iztrgal materi ter stekel čez cesto, medtem pa je pridrvel avto. Mati je skočila za otrokom ter tako prišla sama pod kolesa. Materi so kolesa avtomobila zlomila levo kličnico ter ji prizadejala hujše poškodbe po vsem telesu, otrok pa je k sebi dobil le lažje praske. Oba, mati in otrok, sta bila prepeljana v splošno bolnišnico.

— Tržni in sejmarjski dan. Včeraj, prvo sredo v mesecu, je bil velik tržni in sejmarjski dan, ki je privabil prav veliko podeželskega prebivalstva v mesto iz bližnje in daljne okolice, kakor tudi iz drugih krajev banovine. Kakor v soboto, je bil tudi včeraj živilski trg natrpan z vsemi dobrinami in po-

trebščinami. Na trgu je vladala velika gneča. Barjanke in Trnovčanke so postavile na trg prve zeljate glave, ki so bile 1—2 din kg. Sadja je bilo obilo. Češnje pojenjujejo in so se prvovrstne češnje nekoliko podražile. Lepe hruške se že dobe po 4 din kg. Marelice in breskve so sedaj poceni. Na trgu so se pojavile tudi domače marelice. Splošne cene so bile 6—8 din kg. Obilo je bilo na trgu malin, rdečih jagod in borovnic. Cene nizke. Zanimiv pojav je, da je bilo naprodaj več lepih jurčkov za konzerviranje. Marelice po 5 din. Stroji fižol je bil 3, paradižniki pa 4 din kg. Na Sv. Petra nasipu je bilo nekaj voz starega in letošnjega krompirja. Cena novemu in staremu je izenačena, 1 din kilogram na debelo in drobno.

— Licitacija za opremo bežirajske gimnazije. Gospod ban dr. Marko Natlačen je odredil licitacijo za nabavo opreme za novo bežirajsko gimnazijo, ki bo stala nad 1 milj. din. Za opremo šolskih prostorov, predavalnic, kabinetov in drugega je proračunanih 894.000 din. Za opremo telovadnice pa 109.000 din. Licitacija bo 23. julija.

— Davčna uprava Ljubljana mesto bo javno prodajala zarubljene predmete iz proste roke v soboto dne 4. julija 1936 od 8. ure dalje v baraki mestnega poglavarstva na Jegličevi cesti 10. Prodalo se bo: pisalni stroj, pis. mize, motorno kolo, elektromotor, vrtni stroj, ročni tiskarski stroj, stroj za entlanje gumbic, radi-aparati, gromofon, trgovski stelaži, furnir, knjige itd., kupci vabljeni.

Maribor

— Sv. mašniško posvečenje podeli prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomažič v nedeljo 5. t. m. ob 7. v stolnici 18 letošnjim lavantinskim novomašnikom.

— Praznik farnega patrona sv. Janeza Krstnika bo praznovala stolna in mestna župnija v nedeljo na praznik slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Ob 10. bo slovesna pontifikalna sv. maša.

— Pisarna Kmečke zveze. Ob priliki Slomškovih prireditve se je vršil v Mariboru sestanek odbornikov Kmečke zveze. Sklenili so, da se odpre tehnična pisarna Kmečke zveze v Mariboru, ki je potrebna zaradi lažjega obvladovanja velikega dela. Pisarna se je odprla že včeraj v prostorih Zadržne zveze v Miklošičevi ulici.

— Pokroviteljstvo nad letošnjimi plavalnimi tekmi za državno prvenstvo, ki bodo v prireditbi SSK Maratona 18. in 19. t. m. na Mariborskem otoku, je prevzel mestni načelnik dr. Alojzij Juvan.

— Za zobotehniko je bil promoviran g. Josip Čeh iz Maribora. Čestitamo!

— Fotografije in fotomaterije, ki so stakli Slomškove slovesnosti, prosi Slomškova družina, da predložijo svoje slike, ki jih bo po izbiri odkupila.

— Prvi državni pravdnik dr. Zorjan je nastopil dopust ter ga nadomešča državni tožilec Sever.

— Župna vaja mariborske gasilske župe se bo vršila drevi ob 19.20. Vaja se bo vršila na objektih železniških delavnic v Mariboru.

— Plavalni tečaj za mladino prireja SSK Maraton na Mariborskem otoku. V tečaj se sprejemajo fantje in dekleta od 11. do 16. leta. Prijave sprejema Bervar v kopalnici. Tečaj se prične v ponedeljek ter se vrši pod vodstvom strokovnega plavalnega učitelja. Starši, pošljite mladino v tečaj, da se nauči pravičnega plavanja. Tečaj je brezplačen.

— Prijatelj SSK Maratona. V nedeljo, 5. t. m. popoldne priredi SSK Maraton pri Lovskem domu za Tremi ribniki svojo veselico. Vabljeni so vsi člani in prijatelji kluba, da pridejo v čim večjem številu ter tako pokažejo svoje simpatije klubu ter izrazijo svoje priznanje za delo, ki ga vrši.

— Pogreb žrtve elektrike hišnika Franca Dratschneiderja in pomožnega delavca Andreja Vrabla, ki ju je v terek zvečer ubil električni tok v Jezdarski ulici, bo danes popoldne ob 4. na mestnem pokopališču.

— Seja občinskega sveta bo jutri, v petek, ob običajni uri. Na dnevnem redu je oddaja nekaterih del v novi Magdalenski šoli ter nekatere zadeve Mariborskega tedna.

— Dohodki mariborske carinarice so znašali v juniju Din 4.981.738,50, od tega pri izvozu 10.055.—, Depoziti so znašali Din 1.135.589,31.

— Uprava »Slovenca« in »Slovenskega doma« išče kolporterje, katerim nudi dober zaslužek. Prijavit se je na Koroški cesti št. 1.

— Leto dni, ker se je upiral stražnikom. Pred malim senatom se je zagovarjal včeraj 30-letni Karl Pernek iz Limbuša. Pred sodnike je prišel zaradi ropu 100 Din, ki ga je zagrešil 9. maja, ko je na Koroški cesti vzel Matiji Robiču iz Bresterice 100 Din iz žepa, obtoževala ga je pa tudi upornost, s katero se je postavil stražnikom ob prilike aretacije po robu. Navdil je na nje s pestjo ter dva udaril v pestjo in ju zmerjal. Obsojen je bil na leto dni in 3 mesece robije in 2 leti izdube častnih pravic.

Celje

— Redna seja mestnega sveta celjskega bo jutri v petek ob 6. uri zvečer v posvetovalnici mestnega poglavarstva. Na dnevnem redu so poročila odsekov.

— Koncert vojaške godbe iz Maribora v korist društva Rdečega križa bo danes v četrtek ob pol osmih zvečer v mestnem parku.

— Velika strelska nagradna tekma bo dne 5. julija t. l. na Vranskem. Tekmo priredi Strelska družina na Vranskem. Streljanje se vrši od 9. ure zjutraj do 19. ure zvečer. V slučaju slabega vremena se vrši sobno streljanje v Hmeljarni. Za udeležence iz Celja so na razpolago zelo ugodne avtobusne zveze.

— Tujski promet in umrljivost v mesecu juniju. Meseca junija je obiskalo Celje 1080 tujecev; med temi je bilo 773 Jugoslovancev in 307 inozemcev. — V tem mesecu je umrlo v Celju 31 oseb, in sicer 23 v bolnišnici in 8 v mestu.

— Starokatoliška kapela v Narodnem domu. Kakor posnemamo iz zadnje številke celjskega pohorskega lista, se nahaja v Narodnem domu v Celju starokatoliška kapela. Kakor je občinstvo gotovo znano, je bil Narodni dom, ki je sedaj last Celjske posojilnice d. d. v Celju, zgrajena z denarjem, ki si ga je s krvavimi žulji prislužil slovenski katoliški kmet.

Letina v Evropi

Po poročilu Mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu je bilo stanje kultur v splošnem dne 1. junija 1936 zadovoljivo v Evropi ter približno enako kot lani. V državah ob Sredozem. morju je bilo stanje slabše, v ostali Evropi pa boljše, tako da se je celotno stanje precej izenačilo. Zavod že podaja prvo cenitev evropske letine ter ceni letino v uvoznih državah na 295 milij. met. stotov, letino v 4 podonavskih državah ter Poljski in Litvi pa na 121 milijonov stotov. Skupna cenitev je torej 416 milij. v primeri s 421 milij. lani, 476 milij. leto 1933, ki je bilo rekordno in 347 milij. v povprečju 1924—1928. Letina v uvoznih državah je torej za 8 odstotkov manjša kot lani ter za 3 odstotke večja kot v povprečju 1930—34. Izvozne države izkazujejo povečanje letine za 20 odstotkov v primeri z letom 1935 in 16 odstotkov več kot v

povprečju 1930—34. To povečanje je tem pomembnejše, ker je bila skupna posejana površina letos zmanjšana. V Rusiji so bile vremenske razmere ugodne ter je pričakovati skoro iste letine kot 1935, ko je bila zelo ugodna. V severnoameriških Zedinjenih državah bo letina oziroma pšenice, čeprav je višja kot v zadnjih treh letih, še vedno samo srednja. V Kanadi je pričakovati, da bo letina višja kot v povprečju zadnjih treh let. Madjarska ceni letos uradno svojo letino pšenice na 23.18 milij. met. stotov, dočim je znašala letina lani 22.92 milij. met. stotov. Tudi pričakujejo povečanje donosa rži, ječmena, ovsa itd. Plasanje presežkov pšenice je po uradni izjavi kmetijskega ministrstva tudi letos zagotovljeno. Cene bodo iste kot lani za vsako posamezno postajo.

Povečanje likvidnosti zagrebških velebank

V zvezi z našim člankom z dne 20. junija 1936 o zagrebških velebankah v letu 1935 (kateri je po nas posnel nek zagrebški in nek ljubljanski dnevnik) navajamo še naslednje podatke po objavah v »Narodnih novinah«, službenem glasilu savske banovine:

Jugoslovanska banka objavlja, da bo počenši s 1. julijem 1936 izplačevala svojim upnikom v starem poslovanju poleg obresti za prvo polletje še zavodove terjatve na vezanih tek. računih do 10 tisoč Din. S tem se je kvota izplačil znatno povečala ter je znašala, kot sledi:

	prosti zneski
prva polovica 1935	1.000 Din
druga polovica 1935	5.000 Din
prva polovica 1936	7.000 Din
druga polovica 1936	10.000 Din

Poleg tega omenja banka v svojem letnem poročilu za 1935, da so bili na trgoveških prometnih tekočih računih vel zneski dani lastnikom na prosto razpolaganje. Poleg tega pripominjamo, da se višina izplačljivih vlog računov po dnevu, ko je bil banki odobren odlog plačila, t. j. od 7. februarja 1936. Seveda plačuje banka tudi še obresti za vsako polletje do konca junija 1936.

Nadalje objavlja druga zagrebška velebanka »Srbeka banka«, da bo izplačevala počenši s 1. julijem 1936 stare vloge v tek. računih do 7.000 Din v celoti, vloge na knjižice pa do 3.500 Din. Poleg tega seveda izplačuje tudi še obresti za prvo polletje. To je sedaj že tretji šestmesečni razpored plačil v starem poslovanju ter je posledje banka dala na razpolago upnikom v starem poslovanju zneske

	na knjižice	tek. račune
druga polovica 1935	do 1.000 Din	do 1.000 Din
prva polovica 1936	do 2.500 Din	do 5.000 Din
druga polovica 1936	do 3.500 Din	do 7.000 Din

Svojih odplačilnih kvot za drugo polovico 1936 še ni objavila Jugoslovanska združena banka. Dolej je izplačala ta banka svojim upnikom avgusta 1935 12, oz. 10% njih starih terjatev, 10. marca 1936 pa je začela izplačevati 12, oz. 14%. Poleg tega je izplačala znatne zneske tudi malim vlagateljem. Posebno je pri tej banki omeniti, da je svojih upnikov iz specialnega rezervnega fonda izplačala v smislu sklepa občnega zbora z dne 2. aprila 1936 7% v skupnem znesku 3.8 milij. Din.

Prva hrvatska štedionica tudi še ni objavila najnovejšega izplačilnega razporeda, dotelej pa je prenesla na nov račun 30% vseh vlog, ki niso presegale vsote 5000 Din. Teh vlog do 5000 Din je imel zavod 70.920 od skupnega števila vlagateljev, ki je znašalo 102.699.

Reforma francoske banke

Francoska vlada je predložila francoskemu parlamentu zakonski osnutek o reformi Francoske banke. Namen reforme ni napraviti Francoske banke za popolno državno ustanovo, na drugi strani pa hoče zopet izključiti preveliki vpliv zasebnega kapitala na banko in izkoriščanje tega vpliva (borba proti 200 družinam, ki obvladajo Francosko banko in vse francosko gospodarstvo).

Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana naravna

Franz-Josefova

grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je Franz-Josef-ova grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. 8. br. 30474/35.

Kulturni obzornik

J. Orožen: Gradovi in graščine v narodnem izročilu

I del: Ob Savinji, Sotli in Savi.

Celje 1936, str. 268.

Znani celjski zgodovinar prof. J. Orožen se je l. 1931. lotil težke, a potrebne naloge: zbrati vse ustne spomine na dobo starih gradov-razvalin in graščin na ozemlju južne Štajerske. To se mu je s pomočjo njegovih dijakov posrečilo ter je plod tega napora zdaj izšel kot prvi del celotne zasnove — Gradovi in graščine na ozemlju med Savo, Savinjo in Sotlo. V uvodu razloži prof. Orožen prav nazorno posamezne zgodovinske pojme, tako — gradišča, ki so ostanki rimske in predzgodovinske dobe, gradove iz časa viteškega srednjega veka, ter dolinske graščine iz poznejšega, že novejšega časa. Plastično oriše zunanjo in notranjo ureditev gradov na naših strmih višinah, ki so pa danes že večinoma samo še razvaline. Po tem zgodovinsko opisnem uvodu nas popelje od celjskega Gornjega grada v bivališče celjskih grofov po Savinjski dolini ob Dreti in Paki ter po Saleški dolini v vitanjski, dobrniški in vojniški kraj, v Sentjursko dolino preko Jelš do Sotle, nato ob Bistrici in ob Savi navzgor preko Zidanega mosta in Laškega naza v Celje ter nam spomota na osnovni zgodovinski gradiva našteva vse gradove in graščine ter njihovo zgodovino, v kolikor je doznana. Naš sto plemiških gnezd je našel na tem tako omejenem prostoru, ki se zdaj spominjajo v razvalinah na težki položaj slovenskega podložnika, ki jim je služil in jih vzdrževal. Nato pa preide na osrednjo nalogo, na zapiske ustnega izročila, ki jih je — pa le malo — mogel zajeti iz še tiskanih virov, večinoma pa jih je nabral sam s svojimi

učenci ter predstavlja danes dragoceno gradivo za poznejšo zgodovino tega okraja. Čez 200 strani je teh zapisov (škoda, da ni zaporednih števil), ki imajo vrednost za slovensko zgodovino prav tako kot za slovensko folkloro, ter se da primerjati zbirka samo Kelemenovi zbirki Slovenskih bajk in pripovedk (Mohorjeva družba). V zaključnem poglavju razbere pisatelj vsebino tega narodnega izročila o graščinah ter razvrti snov po glavnih motivih, kar da lep pogled v pravilno snovanje narodne fantazije na eni strani, na drugi pa v realno življenje našega naroda v preteklosti, ko je še ves bil v oblasti tujekrnega plemena. Na koncu daje seznam ljudi, ki so zapisali gradivo, kar daje delu dokumentarnost ter večjo znanstveno vrednost.

Orožnova knjiga je svojevrstnega pomena ter ne bo privlačna samo za naše zgodovinarje, temveč še bolj za folkloriste in demopsihologe, predvsem pa bo zanimala prebivalce tega okraja, tako bogatega na gradovih, ter bo v njih dvigala željo po poznanju lokalnih znamenitosti. Obenem pa bo še marsikoga napotila, da še v zadnji uri zapiše kako zgodovinsko drobtino, ki utegne pomagati razjasniti preteklost. V času, ko se v zmeda današnjih dni gubi spomin na daljno preteklost, je stori Orožen veliko delo, da je povezal svoje gradivo v lično knjigo. Zato bi samo želeli, da bi mogel nadaljevati svojo zamisel ter izdati še podoben opis gradov v Murski in Dravski dolini, ki ga, kakor slišimo pripravljati, obenem pa tudi zbirko ustnega izročila, tičočega se postanka cerkv v tem okoliščju, da bi mogla iziti še ta dela, želimo tej prvi zbirki vsega uspeha, ki ga tudi resnično zasluži.

Slovenska pesmarica. Anton Anžič. — Družba svetega Mohorja, 1936, strani 222. — Kolikokrat se čuti v veseli družbi potreba po petju, ko pa se pesem začne, zmanjka besedila. Še večkrat pa se »brunda« samo melo-



Sonce in NIVEA

je idealna združitev, da Vam koža lepo porjavi, s NIVEO negovana koža omogoči soncu, da dovrši svoje zdravilno delo. NIVEA CREMA zmanjšuje hkrati nevarnost pred sončarico.

Jugoslav. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j. Maribor.

Ptuj

Nesreče. Pri obiranju češenj je padel z drevesa 9-letni Ljudevit Ploj, sin posestnika v Drbečinih. Pri padcu si je zlomil desno nogo. — Marja Škofič, 60-letna posestnica na Sp. Hajdini je nesla na mizo vrelo kavo; na pragu pa ji je spodrsnilo in si je zlila vso kavo na desno roko in se nevarno opekla. — Nevarno se je ponesrečil 51-letni Jožef Brečko, posestnik v Oranjsčaku. Pri spravljanju krme se je prevrnil voz in Brečko pokopal pod seboj. Ponesrečenca so z veliko muko spravili iz nevarne situacije nezvestnega. Dobili je težke notranje poškodbe ter ima srčno desno nogo. — Pri razkladanju hlobov se je ponesrečil 52-letni Franc Petek, posestnik v Vičancih.

Na Dravskem polju zopet požar. Pri posestniku Antonu Kmetcu je preteklo noč izbruhnil požar, ki je vpepelil stanovanjsko poslopje in škedeni, oboje iz lesa in krijo s slamo. Zgorela je tudi večja količina sena in gospodarsko orodje. Domači gasilci so prišli še pravočasno in preprečili, da se ognjeni element ni razširil na sosedna poslopja.

Litija

Smrtna kosa. Na Bregu pri Litiji je po daljšem bolehanju umrl Humanov oče, G. Strojani Jože, posestnik, star 66 let. Pokojnik je bil največji gruntar na Bregu, vrnoro je skrbel za kršćanski vzgojo svoje številne družine. Skoz 30 let je bil cerkveni ključar podružnične cerkve sv. Katarine, ter je v tem svojstvu bil res arhiven varuh in gospodar te cerkvice. Ob asistenci treh gospodov je bil položen k počitku na župnem pokopališču v šmartnem pri Litiji ob ogromni udeležbi cele soseske. Skrbnemu očetu naj sveti večna luč, preostalim naše iskreno sožalje.

Poroka. V frančiškanski cerkvi v Ljubljani sta se poročila g. inž. Maks Mihelič in gđ. Stanka Černetova, dolgoletna uradnica litijske občine. Značajnemu mlademu paru želimo vso srečo in blagoslova božjega na življenjski poti.

Vandalizem. Na Frtici ob pošpoti proti pokopališču je bil lansko leto postavljen za Litijo evharistični križ. G. sodni uradnik Ludwig je na vsako stran posadil mlado lipo. V eni preteklih noči je nek nepridiprav eno lipo polomil.

Gasilka četa na Vatah pri Litiji je imela v nedeljo izredni občni zbor, na katerem je izvolila nov odbor s predsednikom Zarnikom Francecom in poveljnikom Juvanom Francecom na čelu.

Šmarje pri Ljubljani

Prva javna šolska razstava je bila 28. in 29. junija. Videli smo pisavo začetnikov, lepe risbe ter ročne izdelke. Obisk je bil velik. O znani sliki blagopokojnega kralja Aleksandra na križu s trnjevo krono je pa že svojčas časopisje prineslo negativno oceno iz verskih ozirov. V sredo, 30. junija, pa je šlo 5 voz naše šolske mladine na ljubljansko letališče, kjer so si ogledali razna letala ter se tudi vozili. Vsi so hoteli priti na vrsto, a kdo naj vozi 180 otrok, kdaj bi se to nehalo! Slednji smo videli še novo avstrijsko potniško letalo za 20 oseb pri doletu in odletu. Vodstvu letališča smo hvalile za ta prvovrstni užitek.

Naznanila

Ljubljana

1. Nočno službo imajo lekarnice: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 82, in mr. Garbus, Moste.

Cerkveni vestnik

II. Pnjanja Mar. kongregacija pri urkulinskah v Ljubljani ima jutri na prvi petek ob 6.45 skupno sv. obhajilo. Pridite vsi. Voditelj.

Borza

Dne 1. julija.

Denar

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljansko borzo narasel na 8.95—9.05, na zagrebški borzi na 8.82—8.92, na belgajski pa na 8.78—8.88. Grški boni so beležili v Zagrebu 27.40—28.10, v Belgradu 28.50 blago.

Angleški funt se je na ljubljansko borzo uvrstil na 243.50 blago, na zagrebški na 241.6350—243.2350 na belgajski pa na 241.70—243.30. Španske pezeta je v Zagreb ubeležila 6.70 denar.

Nemški čeki so beležili v Ljubljani 13.86 do 14.06, v Zagrebu 13.8650—14.0650, za sredo julija 13.85 denar, za konec julija 13.90 denar, za sredo avgusta 13.75 denar in konec avgusta 13.70—13.90. V Belgradu so beležili 13.8069—14.0069.

Denarni zavodi so plačevali za italijansko liro (valuto) 2.95—3, za dolar pa 47.50—48. Na belgajski borzi so italijanske klirinske nakaznice notirale 3.15—3.30.

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2962.43—2977.08
Berlin 100 mark	1750.63—1764.51
Bruselj 100 belg.	794.18—799.24
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	217.70—219.76
Newyork 100 dolarjev	4313.60—4349.91
Pariz 100 frankov	288.43—289.87
Praga 100 kron	180.47—181.58

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1.255.336 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.25, London 15.31, Newyork 30.55, Bruselj 51.625, Milan 24.15, Madrid 41.95, Amsterdam 208.05, Berlin 123.10, Dunaj 57.3, Stockholm 79.025, Oslo 77.025, Kopenhagen 68.425, Praga 12.68, Varšava 57.70, Budimpešta 60.50, Ate-ne 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.7575, Buenos-Aires 0.82376.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 82—84, agrarji 47—48, vojna škoda promptna 364—366, begl. obv. 67—69, 8% Bler. pos. 85—86, 7% Bler. pos. 74—76, 7% pos. DHB 86—88.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 81.50—83, agrarji 47 den., vojna škoda promptna 364 den., 9.364 den., begl. obv. 68.50—69.50, dalm. agrarji 66 den., 8% Bler. pos. 86 bl., 7% Bler. pos. 74—75.50 (75). — Delnice: Priv. agr. banka 264 den., Trboveljska 140 den., Isis 10 den., Osj. sladk. tov. 120—130.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 88.50—84.50 (84), vojna škoda promptna 365—366 (365, 368), 9.364 den. (363, 362), begl. obv. 68.75—69.25 (69, 68.75); 68—68.75, 7% Bler. pos. 75—76 (75). — Delnice: Priv. agr. banka 233—235.

Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

podane vse slovnične potrebe in spremembe, tako pri samostalniki spolnik, končnice in preglaš, pri glagolu vse nepravilne oblike in sploh spreglo itd. Sprach-Brockhaus. — V januarju smo na tem mestu spregovorili o Dudenu in njegovem četrtim delu »Slovarju v slikah«. Približno v istem času (oba v letu 1935) je v Brockhausovi založbi v Leipzigu izšlo na 762 straneh podobno delo, tudi »nemški slovar v slikah«. Mimogrede bode omenjeno, da se nam za učenje tujih jezikov nudijo vedno bolj prijetna in enostavna sredstva. Da pri takem delu tujci nimajo znanstvenih ciljev, je jasno. To je torej v istem letu že drugi nemški ilustrirani slovar. Brockhaus je znan že s svojo enciklopedijo. Pričujoče delo pa je namenjeno naravnost začetnikom. Vsak samostanik ima izpisan člen, naglas, pove o sklanjativu, sledi razlaga s pomočjo jasne slike. Ko gledate sliko, vam obenem strelce povejo več izrazov o predmetih, ki so v zvezi s prvim. Pri glagolu se brez vsakega predhodnega znanja poučite o vsem: o nepravilnostih, o oblikah v vseh časih i. dr. Razlaga se vrši s pomočjo duhovitih slik. Izredna prednost slovarja je, da so redke ome besede, pri katerih ne bi bil primer izražen s celim stavkom. Delo ima 5400 slik in tablic. Tisk je odličen, črke so nove in stavljene tako, da vas privedejo čimprej do zaželeno besede. Cena delu je vezanemu v platno okrog 70 Din. St.

SRBSKOHRVATSKA KNJIZEVNE NOVOSTI.

V seriji znanstvenih del, ki pod naslovom »Srpski narod u XIX. veku« izhajajo pri Gezi Kohnu v Beogradu, je pravkar izšla zanimiva študija Jase M. Prodanovića »Ustavni razvitak i ustavne borbe u Srbiji« (knj. IV—VI omenjene serije). Knjiga je zelo obsežna (440 strani, cena 120 Din) in znanstveno omeniti je treba, da pomenijo knjige serije »Srpski narod u XIX. veku« resno znanstveno delo, saj jih urejajo najboljši srbski znanstveniki (Slobodan Jovanović, Jovan M. Jovanović, Stanoje Stanojević in N. Stojanović).

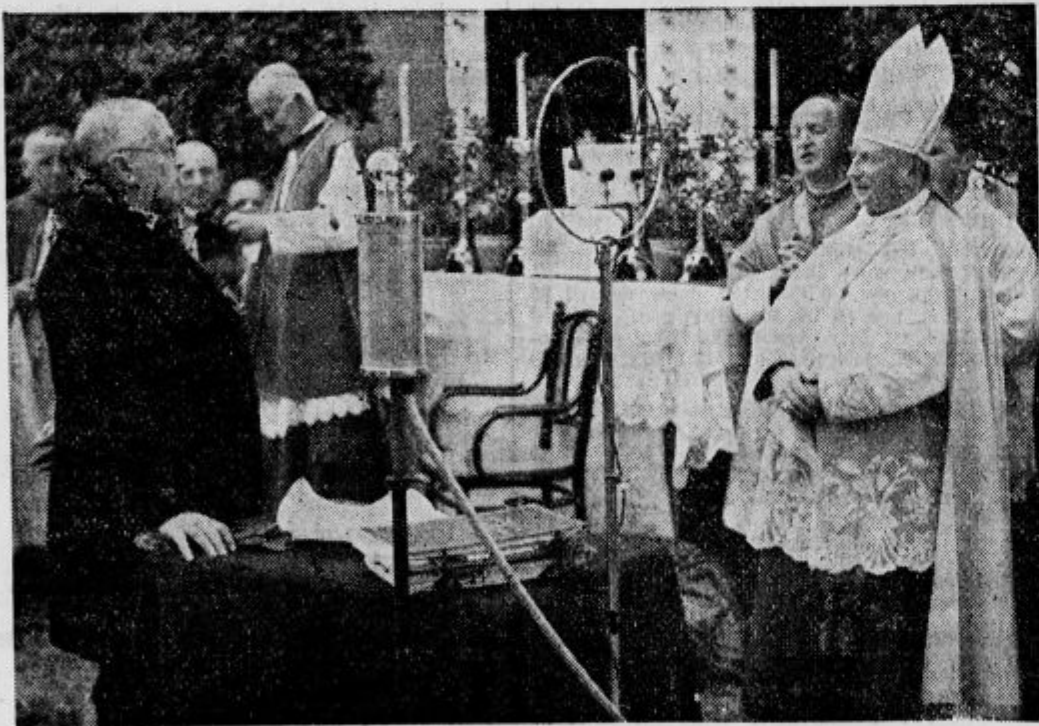
Ob Slomškovih praznikih v Mariboru



Narodne noše nosijo v slovesnem sprevodu knjige s podpisi za beatifikacijo Slomška.



Sv. maša na Glavnem trgu: Na levi tribuni je zbrana duhovščina, na desni dostojanstveniki.



Dr. Korošec izroča škofu dr. Tomažiču podpise za beatifikacijo Slomška.



Ministri in drugi dostojanstveniki na tribuni na Glavnem trgu.

Kakšen je bil solnčni mrk?

Kakor smo že poročali, je bil dne 19. junija popoln solnčni mrk, ki je bil viden po nekaterih krajih naše zemlje. Kar 37 znanstvenih odprav je odšlo na razne kraje opazovati ta dogodek. Splošno se lahko reče, da so uspehi teh odprav precej veliki, dasi bodo znanstveno nabrano snov šele pozneje obdelali in jo objavili.

Največjo smolo je imela angleška odprava, ki je odšla na japonski otok Hokaida, kjer si je pripravila veliko opazovalnico. Malo pred solničnim mrkom je namreč velik oblak zakril solnično ploškev, vsled česar potem ni bilo mogoče mrka tako opazovati, kakor so si Angleži želeli. Pač pa je ta oblak povzročil, da je postal na zemlji mrak še večji in da je tudi toplota zdatno padla. V tem mraku pa so lahko ljudje opazovali druge zvezde, ki so se v mraku prikazale na nebu. Blizu solne namreč stoji zvezda Venera, ki je v nastalem mraku prav lepo zasijala. Japonci, ki so opazovali ta lep prizor, so zvezdo vsi veseli pozdravljali, rekoč: »Ljube zvezdice se prikazujejo.«

Japonske odprave, ki so opazovale solnični mrk v Mandžuriji, pa so mogle napraviti nekaj prav dobrih posnetkov solničnega mrka. O dobrih uspehih poroča tudi odprava ameriškega muzeja za naravoslovje v Newyorku, katero vodi znan-

stvenik dr. Clyde Fischer. Ta je imela svoje opazovališče v kraju Ak Bulek v zahodni Sibiriji. Tamkaj je solnce mrknilo med 8 in 9 dopoldne.

Med solničnim mrkom so povsod ugotovili, da je toplota ozračja znatno padla. Na obzorju je visel svetlobni sij oranžne barve in nad sibirsko stepe se je lesketalo v škariatno rdeči barvi. Med popolnim mrkom je obdajal solnično oblo prekrasen venec, kakor bi bil stkan iz srebrnih niti. Ta venec je imel 5 rogljev, vsled česar so boljševisi to označevali za simbol svoje peterooglate sovjetske zvezde. Nekateri roglji so bili večji, kakor pa solnični premer. Sredi krone okrog lunine oble je bilo videti pet velikih peg zlate barve, ki so bile nenavadno velike. Tudi v Sibiriji so med popolnim solničnim mrkom videli Venero, ki je svetlo sijala.

Na Grškem, ki je nam najbližja dežela, kjer je bil viden popoln solnični mrk, se je zbralo na stotine zvezdoznancev iz manj premožnih dežel srednje Evrope. Svoja opazovališča so napravili na griču Sunion pri Atenah. Tukaj je nastopil solnični mrk takoj, kakor hitro se je majhen del solca pokazal izza obzorja. Na Grškem so opazovali, da se je med solničnim mrkom vseh živali polastila velika vznemirjenost.

Kaj je prerokovala za l. 1936

Leto 1936. je na polovici. Zato je gotovo prav zanimivo napraviti pregled v pretekli del leta glede na — izpolnitev raznih prerokovanj.

Casopisje je ob začetku leta 1936 prineslo poleg napovedi raznih prerokov in jasnovidecev tudi prerokbe Francozinje Malnati. Ta Francozinja je kaj preprosta ženska. Ne bere niti časnikov. Skrbi le za dom, za svetovne dogodke se ne zanima dosti. Po značaju je vesela in ljubezniva. Doma iz Bretonske, je vzela nekega Italijana, ki prebiva v Franciji.

Do prerokovanja je prišla na poseben način. Leta 1910 jo je močno bolel zob. Šla je v neko lekarno po olajšila in tam v stanju, ki je bilo podobno umobolnosti, presenečenemu lekarnarju do podrobnosti napovedala svetovno vojno. Pozneje se je to razvedelo in visoki ljudje, državniki in politiki, so hodili k njej po nasvete.

Vendar Malnatijeva nima vedno, rekli bi, nastrojenja za prerokovanje. Kdor zadene primeren trenutek, kaj izve, drugi pa morajo oditi.

Za leto 1936 je med drugim napovedala: 1. Glede Francije.

V Franciji ne bo nobenih politično-finančnih škandalov. Zveza Francije z Rusijo se bo okrepila. Sprememba Francoske vlade bo prvič v januarju, oz. v februarju drugič v maju (Blum se je za par dni zamudil). Obenem bo izbruhnila velika stavka, skoro splošna, ki bo gotovo revolucionarna. (To je zadela! 700.000 delavcev je stavkalo.) Pride do zveze med Anglijo in Francijo. Nemčija želi trgovsko in politično zvezo z Francijo.

2. Glede Italije in Abesinije.

Pohod v Abesinijo se bo kmalu končal brez koristi za enega in drugega(?). Italija ne bo zmagała(?). Nasprotno, radi večjih potreb nasproti preprostim abesinskim bo trpela škoda. Vidim prevrat v Mussolinijevi deželi. Bojim se, da bo temu diktatorju sledila smrt. Ko se v Ri-

Mlečne granate

Pri mestecu Gera v nemški Turingiji se je pred kratkim tole dogodilo:

K velikemu tovornemu avtomobilu je bil priklenjen priklopni tovorni voz, v katerem so vozili tisoče pločevinastih škatelj, v katerih je bilo shranjeno in hermetično zaprto mleko. Po nesreči pa se je priklopni tovorni voz vnel in kmalu zgorel v velikih plamenih. Zaradi silne vročine se je v pločevinastih zaprtih škatlah začelo mleko vedno bolj razgrevati, dokler nazadnje ni zavrelo. Ker ni moglo vzkipeti, je nastal v škatlah tak pritisk, da so začele druga za drugo s silnim pokom eksplodirati. Pokale so kakor ročne granate in frčale 50 m daleč naokrog. K sreči pa te mlečne granate niso nikogar poškodovala.

Maščevanje lepotic

V južno-italijanskem kraju Lecce so imeli lepoto tekmo tamkajšnjih lepotic. Za najlepšo je bila izbrana 20 letna kmečka hči Emilija Buonaventura. Toda drugo jutro so Emilijo našli ležečo na polju v okolici mesta. Po vsem telesu je bila na debelo pomazana s kolomazom, lase je imela ostržene in obrvi obrite. Nagla preiskava je nato ugotovila, da sta se tako nad njo maščevali dve drugi lepotic, ker onidve nista bili izbrani za kraljici lepote.



»Av! Tristo zelenih! V moji potapljaški opremi je osa!«

Novopečeni šofer se pelje s svojim prijateljem na prvo vožnjo. Sredi vožnje začne kričati: »Iznašel sem perpetuum mobile!«

»Kako je to mogoče!«

»Ne morem več avtomobila ustaviti...!«

Sodnik: »Šestindeset goljufij ste napravili pod tujim imenom!«

Obtoženec: »Veste, pod lastnim imenom bi tako visokega števila ne bil nikdar dosegel!«

Neka bogata, toda skopa dama sreča na cesti zdravnika. V pričakovanju, da dobi brezplačen zdravniški nasvet, ga vpraša:

»Kaj naredite, gospod doktor, če se prehladite?«

»Če že ne kašljam, pa vsaj kiham!«

Mož (služkinji): »Kje je moja žena?«

»Pred dvema urama je odšla za pet minut k sosedu na obisk...!«

»SLOVENE«

pred 60 leti:

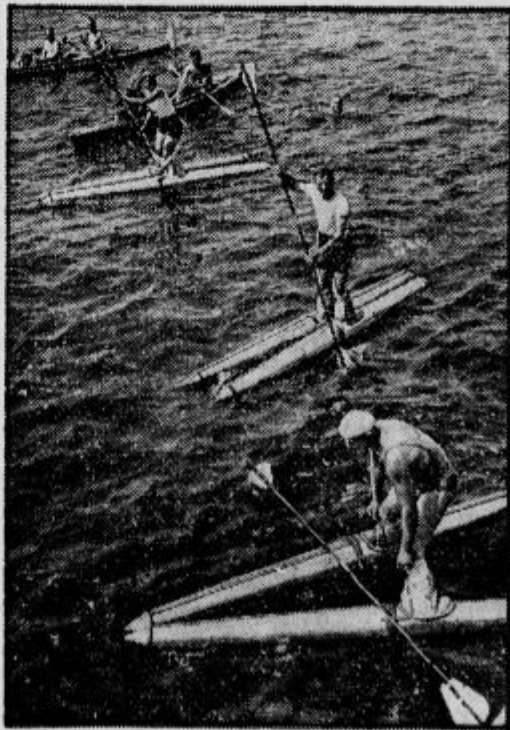
V soboto, 1. julija 1876.

Izvirni dopisi.

Hrvatska, 22. jun. Medjumurje je tedaj za nas zgubljeno. Najpoprej so ga nam leta 1861. odtrgali politično, zdaj pa tudi še cerkveno. Že lani se je slutilo nekaj takega, letos pa je stvar že dogmata... Vsem je znano, da je Medjumurje hrvatsko in da se vsacemu narodu mora božja beseda oznanovati v jeziku dotičnega naroda. Samo Madžari se ne drže teh naravnih pravic ter hočejo najsvetejše, kar vsak narod ima, božjo vero, v madžarskem, temu prebivalstvu sploh neznanemu jeziku oznanovati... Vsa državniška modrost naših vladinih krogov obstoji v tem, da se vse pomadžari. Vse ravno tako kakor pri nas. Na zadnji konferenci v Pešti javil je ogerski primas Simor zagrebškemu nadškofu Mihaloviču in škofu Strossmayeru, ki sta oba protestirala proti takemu nasilstvu, da zdaj ne pomaga nobena protestacija nič, ker je stvar že gotova... Naj jim bode veselje še za nekaj časa, — saj se na iztoku tudi že za nas dani. —

Razne reči.

— Slavnemu pisatelju A. Janežiču hočejo domoljubni Slovenci postaviti primeren spominek pri njegovi rojstni hiši v Lešah v Rožni dolini, ter ob priliki razkritja napraviti narodno veselico in svečanost, ktere se bodo gotovo vdeležili rodoljubi tudi iz drugih slovenskih krajev! — Okrajne volitve na Štajerskem so šele deloma znane. Iz Ljutomera dohaja vesela novica, da je pri volitvi velikih posestnikov 21. t. m. zmagała slovenska stranka. Slovenci so prišli voliti v tako velikem številu, da si nemškutarji iz samega strahu niso blizo upali.



V kopališču pri Berlinu so si izmislili nov vodni šport, tako imenovane povodne smučke, s katerimi se sedaj vadijo. Pravijo, da je ta zabava silno zanimiva, ne toliko s športnega stališča, kolikor bolj zaradi smešnosti, kadar kdo izgubi ravnotežje in štrbunkne v vodo.

Produkcija plesne šole Mete Vidmarjeve

Pravo spoštovanje vzbuja to tiho, nekrivno, a zato toliko bolj resno in poglobljeno delo, ki se vrši v okviru plesne šole Mete Vidmarjeve. Kajti uspehi tega dela, ki se od časa do časa manifestirajo, jasno pričajo, da stremi vse to snovanje nasproti vrhovom plesa, kot ga je ustvaril zadnji čas in kot se po oblikovnih in vsebinskih zvezah opravičeno naziva umetnost. In še posebna vrednota tega tako usmerjenega dela je v tem, da nam bo postopoma gradilo samosvojo slovensko plesno umetnost, ki je še povsem neobdelana in o njej kot o samostojnem pojavu prav za prav še niti govoriti ne moremo.

Zadnja produkcija plesne šole Mete Vidmarjeve se je vršila v dramskem gledališču pod naslovom »Nianse v prostoru«. Ob presoji celotnega vtisa tega nastopa je ugotoviti, da se je ta prireditev z ozirom na lasko mnogo dvignila, kar samo podkrepi vero v resnobo delovanja, ki je zavestno preračunjeno na daljši čas in pričanja zato z brezobzirno natančnostjo in nepopustljivo strogostjo pri oblikovanju prvinskih plesnih sestavin, da na teh trdnih zgrajenih osnovah zraste lahko res vsestransko dovršena plesna umetnost. Tako so letos učenke nakazovale že obvladane prostora v vseh dimenzijah, in sicer predvsem v obliki krivulje in njenih odtenkov (osmica, krog, krivulja, spirala). To podajanje pa je bilo odeto v estetsko zgrajeno obliko, ki je mikala v svoji živahni podobi in da ni bilo kretanja samo telesno, je za njim živel še tudi duševni izraz, seveda pa enako predvsem v prvobitnih osnovnih nasprotjih svetlih in temnih razpoloženj. Ta duševni izraz pa se je že močno povzpiral ob koncu (zlasti v »dveh varijacijah«), kjer smo že doživeli utrinek polne plesne umetnosti. Gojenkam je na sploh treba priznati mnogo zmala za stvar, nasproti kateri prihajajo s spoštovanjem in ljubeznijo, pa tudi še lepo stopnjo izveščanosti. Med njimi je Gradnikova (kot se naziva) posebno izraziti talent, ki z estetsko fineso giba in močjo izraza stopa visoki plesni umetnosti nasproti.

V okviru produkcije pa je nastopila tudi Meta Vidmarjeva sama s tremi kompozicijami prav različne oblikovne in vsebinske značilnosti. »Stoji drevo«, je bil lirčni privid življenjskega utripa, ki polje nevidno v rasti po navidez negibni snovi in je v njegovi samonikli obliki pokazala umetnica, da zna tanko prislusniti življenju. »Carovnica« je bil plesni lik, v katerem je zaživel odsev demonizma v prepričevalni podobi. Tu se je zlasti lepo odrazil misel za obliko in zgradbo. Ples je bil izredno plastičen in dosleden v logični kombinaciji motivov, ki so dosegli še posebno lepoto v svoji jasni simetriji. V »Doležljici« pa je bil preprosto, a izrazito upodobljen značaj slovenskega človeka v naivni bahavosti in segavi veselosti. V vseh plesih je umetnica dokazala tudi svoj veliki misel za akustični svet, kajti oblikovna in zlasti vsebinska skladnost med plesnimi gibi in med igro tonov (odnosno šumov), je bila povsod izredno velika, rojena iz zelo tankega občutka za podrobne vtise na podlagi zveze obeh umetnostnih panog.

Prireditelj je bila zelo ugodna in res razveseljena. Zlasti, kar je bila v njej potrjena velika resnoba, visoko spoštovanje do umetnosti in velik čest odgovornosti napram njej, kar je prav danes redko. Na taki podlagi in s tako resnim delom mora dozoreti zdrav sad. Želimo samo vztrajnosti plesalci Meti Vidmarjevi in njeni šoli, da nam kljub težkim razmeram in kljub težki borbi postavi samosvojo plesno kulturo.

V. U.

Kaj je z mrtvaško vežo v Ljubljani

Z nastopajočimi vročimi poletnimi dnevi, ki so kar nenadoma presekal letni dobi dolgo in hladno pomlad, se nam nehotе vsiljuje vprašanje že tolikokrat obetane gradnje mrtvaške veže.

Pred nekaj dnevi smo ali stari znanci v eno tujakšnih mrtvašnic, da pokropimo umrlega starega prijatelja. Začudili smo se, ko smo v mali mrtvašnici zagledali nič manj kot tri mrljice in pravili so, da enega se pripeljejo. Hoteli smo opraviti svojo prijateljsko pietetno dolžnost, toda po pravici rečeno, krsti se ni bilo mogoče približati, grozen vzduh nas je dobesedno vrgel nazaj in urno smo se umaknili na cesto. Mrtvašnica je sicer prav lična in snažna, tudi od rok ni — zlasti staramu onemoglemu človeku, ali današnjem razmeram in potrebam ne more ustrezati. Poleti se sone upre z vso silo vanjo, kar povzroča naglo razkiranje mrljev. Od tod tudi ta nemoren smrad. Človek se pri tem nehotе vpraša, kdaj bo teh škandaloznih razmer konec in kdaj bomo v Ljubljani s skoro 100.000 prebivalci dobili že tolikokrat obljubljeno moderno in higijensko mrtvaško vežo, kot jih imajo že vsa večja mesta v državi.

Na dnevnem redu seje občinskega sveta, ki bo v petek, je tudi poročilo mestnega pogrebneega zavoda »o zidavi mrtvaške veže«. Prepričani smo, da bo mestni svet našel sredstva in način, da to važno zadevo spelje z mrtve točke, na kateri zagotovo čepi že nekaj let.

Sedanje, absolutno nezadostne naprave in neprimerni prostori, kjer se shranjujejo mrljice, bi imeli v slučaju kakšne večje nesreče (epidemije) nedogledne posledice. Splošni zahtevi po razširjenju bolnišnice se mora nujno pridružiti tudi zahteva po takojšnji zidavi prepotebne, današnji veliki Ljubljani odgovarjajoče mrtvaške veže. Poznamo težak finančni položaj sedanje obč. uprave, vendar bi se z dobro voljo, katero vsepovsod kaže, morda le dala postaviti tudi ta — gotovo najpotrebnejša stavba.

Zagorje

Stari hrasti padajo. Dne 30. junija je umrl v 87. letu starosti g. Dolinar Jernej. Do zadnjega je bil čil in svež. Vsi smo ga radi imeli, zlasti je bilo prijeto poslušati, kadar je pripovedoval svoje doživljaje iz časov zasedbe Bosne in Hercegovine, katere se je pokojni udeležil kot pionir. Med svetovno vojno je nadomestoval v cerkovniški službi svojega sina, ki je bil odšel k vojakom. Pokojni je bil vseskozi pošten in miren človek, zvest pristaš bivše SLS in vester bralec katoliških časopisov. Zadnji čas je bival pri svoji hčerki Fani Flaretovi, trgovki v Dobrni. V nedeljo, 28. t. m., mu je postalo nenadoma slabo. Ker je želel, da bi ga pokopali v Zagorju poleg njegove žene, so ga pripeljali v Zagorje. Pogreb bo v četrtek, 2. julija, ob 4 popoldne na tukajšnji pokopališče. Naj mu sveti večna luč! Zalujočemu sinu in hčerama iskreno sožalje!

V Paračinu je pri kopanju utonil 25letni Zagorjan, delavec steklarne Jože Rabuzin. Zapušča ženo, s katero je bil komaj dva meseca poročen.

Poizvedovanja

Izgubil se je dinamo (Lichtmaschine) od motornega kolesa na cesti od Skofljice do Turjaka. Najdite! Naj ga vrne proti nagradi na Cankarjevem nabrežju 7/L Ljubljana.

Sport

Kako postanem močan in gibčen?

Se nobena doba ni zahtevala tako zdravega, delovnega in življenja zmogljivega človeka — moža ali ženo — kakor današnji čas. Samo popolnoma zmogel človek more držati korak z navijajočim se življenjskim tempom, se prilagoditi razmeram ter se obvladati.



Nikdar še niso bile zahteve duševne in telesne bolj vsestranske in večje, kakor ravno sedaj, ko stremi vse naprej in navzgor, bodisi ljudske mase ali pa posamezniki. In če zaostanemo? Samo en zamujen trenutek in težko bo dohiti široke mase, ki bržja s tempom časa. Zato je treba iti zraven, treba je ostati v strnjenih vrstah. Treba je stremeti po zmagi, hrepeneti po nekem določenem cilju. Tekmovalci moramo biti, kajti brez borbe ni življenja.

Se vedno smuk!

Gorenjska zimsko-sportska podzveza na jesenihah razpisuje za dne 5. julija 1936 Za Akom pod Siroko Pečjo v Martuljku »slalom tekmo«. Start na plazu pod Siroko Pečjo točno ob 13. cili istotam. Tekmuje se po razredih na podlagi pravil in pravilnikov JZSZ. Pravico nastopa imajo vsi verificirani tekmovalci JZSZ. Prijave sprejema tajništvo GZSP do 3. julija t. l. Prijavnine ni. Zrebanje startnih števk bo eno uro pred pričetkom tekmovalstva. Razglasitev rezultatov ob 16 pri gozdarski koči v Martuljku.

Ker so snežne razmere zelo dobre, vabimo vse alpske tekmovalce, da se te tekme udeležijo, na kateri nastopi tudi naše celotno olimpijsko alpsko moštvo, poleg še drugih priznanih alpskih smučarjev-tekmovalcev.

Pozivamo vse klube GZSP, da pošljejo na to tekmo tudi svoje mladinske odseke, ker v slučaju, da bo dosti prijavljenih mladih tekmovalcev (ki pa morajo biti že boljše izveščani), bomo izvedli tudi mladiško tekmo.

Odhod z Jesenic z jutranjim turistovskim vlakom.

Šport na Jesenicah

Trboveljski delavci proti jeseniškim delavcem. Jeseniški športni klub Kovinar je povabil trboveljske delavske športnike SK Amater na prijateljsko nogometno igr. Kljub temu, da imajo Jeseničani vse druge življenjske možnosti kot pa sestradani Trboveljčani, jim Jeseničani niso bili kos in je igra končala neodločeno 3:3. Delavci so igrali brez vsake surovosti.

Prvenstvena tekma. Športni klub Domžale se je moral boriti z jeseniškimi prvaki Bratstvom. Jeseničani so položili Domžale na tla z rezultatom 4:1. Igra je bila prav lepa.

Ljubljana-Bratstvo. Športni klub Ljubljana je prišel prvič na prijateljsko tekmo v industrijski kraj. Četudi je imela Ljubljana celo tri igralce iz prvega moštva in je igral tudi popularni Slamič, je Bratstvo pokazalo elan prvega moštva na Jesenicah in odpravilo Ljubljano z neodločnim rezultatom 1:1. Igra športna.

Pokalni turnir SK Moste

Pod pokroviteljstvom g. bana dr. Natlačena se je vršil v nedeljo in na praznik nogometni turnir na igrišču TSK Moste. Prireditelj je lepo uspešno in si je dario g. bana priborila SK Grafika, utešeno darilo pa SK Zalog. Tekmovalci so sledeči klubi: Slovan, Grafika, Moste in Zalog. Rezultati tekem so bili: prvi dan: Slovan : Zalog 8:2, Grafika : Moste 3:1; drugi dan: Zalog : Moste 4:2, Grafika : Slovan 3:3. Žreb je odločil za Grafiko. Vsi klubi so nastopili v najmočnejših postavah, zato so bile tekme zanimive in napete ter je številna publika prišla na svoj račun.

Prijazen »sprejem SK Krajišnika. 21. t. m. je SK Ljubljana odigrala svojo prvenstveno nogometno tekmo v Banjaluki s SK Krajišnikom, kjer so jih lepo sprejeli.

V soboto, 27. t. m. pa je prišel SK Krajišnik v Ljubljano, da odigra tu drugo tekmo z SK Ljubljano. Gostje so prišli ob 10 zvečer in kljub temu, da so prišli privržci v Ljubljano, ni bilo nikogar, ki bi jih sprejel na postaji. Gostje so si morali sami v nepoznanem kraju in tako pozno iskati prenočišče. Končno so se nastanili v hotelu Slon. Tam jih je našel v nedeljo popoldne nek njihov rojak, ki stanuje v Ljubljani. On je moral letati za posameznimi člani SK Ljubljane in po dolgem trudu se mu je posrečilo, da je našel nekateri izmed njih in jih obveslil, da je prišel SK Krajišnik ter

Kakor furija drvi življenje mimo nas samo z enim ciljem: naprej, navzgor!

In mi revečki stojimo pred tem razburkanim morjem človeškega življenja. Edino izveščan športnik je kos tej hitrosti, športnik, ki ima izurjene ude in živce, športnik, ki je zmogel prenesti poraz in zmago. Zahteva po športnem življenju ni samo moda, temveč je to nujna potreba in pogoj. Samo tako bomo vzgojili športne veličine, kateri nam služijo za zgled pri uspehih na športnem polju. Ti so brezobzirni borci, vitki, močni, hitri.

Vsako, moški ali ženska, ima dolžnost, da bo pravičen napram sodobnim zahtevam, seveda v okviru sposobnosti in možnosti. Vsakdo se mora na kakršenkoli način baviti s telesnimi vajami, da ohrani svoje telo močno, zdravo in lepo. Šport ali telesne vaje niso nikak luksuz, ni nobena novost za preganjanje dolgega časa. Kdor pravi, da nimamo časa za šport, ta izreče nepremišljene besede, celo nemogoče besede. Telesne vaje so vir življenja, krepijo naše telo, poživljajo sploh vse naše organe.

Nesteto možnosti se nudi v gibanju, v športu. Vsakdo se bavi s športom, kateremu je pač bolj naklonjen: ali se bavi s lahkotletiko, plavanjem, telovadbo ali pa s kakim igro, ki navdušuje mladino na soncu, na zraku. In tako dobi vsakdo svoje. Nič manj pa niso vredne gimnastične vaje, zlasti smotrna gimnastika. Poleg tega pa imajo še to prednost, da se lahko redno in povsod gojijo brez tuje pomoči in brez vsakega orodja. Če ne moremo dobiti primerne družbe, jo lahko izvajamo sami doma.

Pri gimnastiki moramo biti zelo nalahno obdelani, najboljše v plavalni obleki ter jo je izvajati pri odprtem oknu. Izbrati si moramo dober in kratek program, tega pa dobro predelati. Na mirno, globoko dihanje ne pozabiti! Gimnastične vaje so osnova in spopolnitev, so stremiljenje po napredku, so vaje, ki napravijo človeka odpornega.

da gostje ne vedo niti kdaj se tekma prične, niti kje je igrališče. Na njegovo intervencijo šele se je ob pol 12 odpravila skupina članov SK Ljubljane k gostom v hotel Slon, da jih o vsem informira.

Zelo so bili iznenadeni gostje iz Bosne nad takim »sprejemom«. Ljubljanci so napravili vtis, kakor da ne vedo, s kom in kdaj da imajo tekmo. SK Krajišnik je gostoval že marsikje, pa povsod so ga sprejeli kot gosta. Ta način pa, ki ga je pokazal SK Ljubljana, ne more biti v ponos naše gostoljubnosti. Zdeli bi bilo, da se kaj takega ne dogodi več.

Plavalna šola v kopališču Kozeljica. Včeraj je pričela SK Planina s podukom v plavanju za otroke, stare nad 8 let, in to za dečke in deklice. Prvi tečaj bo trajal do 15. julija, drugi se pa prične s 16. julijem ter traja do konca julija. Pouk je brezplačen za vse otroke, ki plačajo le običajno vstopnino. Pouk se vrši vsak dan, razen nedelje in praznikov od 9.30—10.30 popoldne. Od 8.30 dalje pa do 10.30 popoldne se vrši vsak dan (razen nedelje in praznikov) trening za one plavalce in plavalke kluba, ki se hočejo izpopolniti v plavalnem športu. Pouk, odnosno trening se vrši pod strokovnim vodstvom. Ob ponedeljkih, sredo in petkih od 6.30 (18.30) dalje pa se bodo vršili tudi treningi v waterpolu. Starsi! Pošljite svoje otroke v šolo, da se naučijo plavati, da se naučijo sončnega zraka in gorkega sonca!

Kakor vsako leto, bo tudi letos imela naša mladina priliko naučiti se pravilno plavati. Izkušeni člani plavalne sekcije SK Ilirije, ki že več učijo mladino plavati, bodo prevzeli vodstvo teh tečajev. Lepi uspehi zadnjih let jamčijo vsem, da se naučijo otroci tukaj na najprimernejši način pravilno plavati. V teh tečajih se otroci svojih starosti in telesnim močem primerno uče prve gibe najprej na suhem in nato v vodi. Pavze pa izpolni lahka gimnastika, ki ima namen otroke obvarovati pred prehladom. Vabimo vso mladino od 10. do 16. leta, da se prijavi pri ključarju na kopališču SK Ilirije. Prijavnine ni, vstopnina v kopališče znizana.

GZSP (službeno) Za slalom tekmo, ki se bo vršila dne 5. julija t. l. Za Akom pod Siroko Pečjo je določen sledeči sodniški zbor in sicer: predsedstvo: Cop Miha, teh. vodstvo: Korošini Drago in Frilich Matevž, starterja: Truhlar Jože in Ravnik Stanek, sodnika na elju: Cop Jaka ml. in Langus Bono, časovnik: Novnik Viktor in Odeš Franc, zapisnikar: Marica Marlon, kontrola na prosti: Cop Jože, Cop Karol, Miro Andrej, Helm Erika, Sket Franc, Vovk Franc, Homovce Bogomir in Borlet Tone, Sanitarna služba: Cop Albin in Smolej. — Odhod iz Jesenic s prvim turistovskim vlakom, prosimo, da se vel imenovani, gotovo posluša tega vabila.

Turistovskošportni odbor. — Službeno. Opozorjajo se vsi ljubljanski lahkotletski klubi, da so treningi pod vodstvom lahkotletkega športnega odbora g. Kleina do nadaljnjega naslednji: ponedeljek popoldne od 9—11 in popoldne od 16.30 naprej na igrišču SK Jadrana, Kozeljica; torek popoldne od 9—11 in popoldne od 16.30 naprej SK Ilirije, igrišče SK Slovan, Moste; sredo popoldne od 9—11 in popoldne od 16.30 naprej igrišče ASK Primorja; četrtek popoldne od 9 naprej igrišče ASK Primorja za vse juniorje vseh ljubljanskih lahkotletskih klubov; petek popoldne od 16.30 naprej igrišče ASK Primorja za vse reprezentativne kandidate petek popoldne od 9—11 in popoldne od 16.30 naprej igrišče ZSK Hermes, Slaka; sobota popoldne od 9—11 in popoldne od 16.30 naprej Stadion SK Planina, Tyrševa cesta; nedelja popoldne od 9 naprej igrišče ASK Primorja za vse reprezentativne kandidate. Vsek klub, na katerega igrišče se vrši trening, ima določenih sedem članov odbora za treninge, ki se vrši na njegovem igrišču in ki ima Turistovskošportni odbor predložiteno poročilo. Vsi klubi se opozorjajo, da morajo do prihodnje seje predložiti pismeno izjavo, da dovoljujejo vsem članom drugih klubov trening na svojem igrišču. Odločitev seje se vrši danes ob 20.30 pri Slamiču. Nadaljevanje seje odbora lahkotletskih dvomatchev. — Tadič.

SK Jadrana. Danes v četrtek dne 2. julija ob 18 dalje strogo obvezen trening za vse nogometaše. Po treningu sestanek v klubovem lokalu v Kozelji. Točno in vsi.

Sah

Turnir

za prvenstvo Dravske banovine

V torek zvečer je bil v kavarni »Zvezda« odprt prvi šahovski turnir Slovenske šahovske zveze za prvenstvo v l. 1936. Prijavilo se je 12 igralcev in si slede po številkah, kot jih je določil žreb: 1. Vidmar Ciril (S. K. Triglav); 2. Marek Ivan (L. S. K.); 3. Singer Hinko (Krajiški šahovski klub); 4. Cibic Boris (L. S. K.); 5. Lešnik Ivo (Marti); 6. Kranjc Ignacij (Prekmurje); 7. Šiško Jožef (S. K. Triglav); 8. Sorli Jožef (S. K. Triglav); 9. Berčič Andrej (S. K. Sentpeter); 10. Preinšek Anton (L. S. K.); 11. anž Weiss Zlatko (L. S. K.); 12. Klonjšek Jožef (Ljubljana). Včeraj popoldne od 8 do 13 je bilo prvo kolo. Turnir igrajo na vrhu restavracije »Zvezda« in so že v prvem kolu z velikim zanimanjem sledili mnogostevilni gledalci zagrizeno borbo najboljših slovenskih šahistov. Vstopnina za gledalce je 2 Din za vsako kolo oz. 10 Din za vsa kola. Borba je bila takoj v prvem kolu izredno napeta in je bilo več presenečenj. Največje presenečenje je povzročila partija med Singerjem in Preinškom. Favorit Preinšek je hotel na vsak način zmagati in je igral zelo riskantno. Singer se je pa znal prilagoditi nasprotnikovi igri in je z dobro obrambo odbil vse njegove poskuse in končno zaslužen zmagoval. Z ozirom na to, da je Singer sedaj šele prvič na tako močnem turnirju, je to zelo lep uspeh krajiškega šahista. Presenečeni je tudi Berčič, ki je premagal znanega igralca L. S. K-a Cibica. Berčič je svojega nasprotnika pozicijsko nadigral in osvojil dva pešca ter zmagoval v končnici. C. Vidmar je bil v formi in je brez težav premagal Klonjška, ki v turnirski igri še ni dovolj učen. Sorli je proti Lešniku prišel v otvoritvi do male prednosti, ki jo je polagoma povečal in zmagoval v končnici. Šiško je Kranjc spravil že v velike težave, iz katerih se je pa po dobri obrambi Šiška rešil in premagal svojega nasprotnika, ki v časovni tiski ni dobro nadaljeval. Partija med Marekom in anž Weissom je bila odložena in sta igrala šele zvečer. Naslednja kola vsak dan od 8—13 na vrhu restavracije »Zvezda«. Turnir vodijo prof. dr. Bajec, prof. Cop in Dobnikar.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 2. julija: 12.00 Glasbeni utrinki s slovenskega severa (pionir) 12.45 Vreme, poročila 13.00 Čas sporov obvestila 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče! (plošče po željah) 14.00 Vreme, borba 19.00 Čas, vreme, poročila, spor, obvestila 19.30 Nacionalna ura: O poreku Šumadincev (dr. Drobnjaković iz Beograda) 19.50 Psalmos s kitaro (gr. Jože Pangov in Fran Mitkovič) 20.10 Slovensčina na Sloveno (g. dr. Rudolf Kolar) 20.30 Naši najmlajši konservatoristi 21.00 Čas, vreme, poročila, spor 22.30 Koncertni plesi (Radijski orkester).

Drugi programi

ČETRETEK, 2. julija. Belgrad 1: 30.00 Simfonični koncert orkestra kraljeve garde 22.00 Zvonki vokalni jam — Belgrad 11: 14.00 Književno življenje v južni Srbiji (Mitropan) — Zagreb: 30.00 Promos iz Beograda 22.15 Plesna glasba — Dunaj: 19.35 Koncert Eyslerjevih del 21.00 Igra 22.30 Brahmovi violinski trio 23.05 Plesna glasba — Budimpešta: 30.00 Vokalni koncert 23.00 Čelo 30.00 Salonski orkester — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert 20.35 Pester vokal — Rim-Bar: 17.15 Instrumentalni koncert 20.45 Franchettijeva žaloigra »Jordjeva hči«, naša plesna glasba — Praga: 19.50 Plesna glasba 30.00 Naše pesmi 20.35 Drinkwaterjeva igra »Krična noč« 21.15 Beethovnova koncertna glasba 22.15 Salonski orkester — Varšava: 21.00 Poljske narodne pesmi 21.30 Brahmskega violinske sonate 22.15 Plesna glasba — Nemška postaja imajo ob 20.00 različne zabavne programe — Strassburg: 30.30 Koncert Schubertovih in Bruchovih skladb.

Borovino

kupimo: borove hlode in rezan les na gradbo. Voljni smo kupiti tudi borovino na panju ali gozdne objekte za lastno uporabo. Ponudbe na Propaganda d. d., Zagreb, Jelačićev trg 5 pod »BOROVINA«

Kartuzijanski samostan

Pieterje v Sloveniji (pod Gorjanci) sprejme dva ali tri kandidate za DUHOVNIŠKI STAN med 20. in 35. letom, ki se želijo posvetiti posebnim službi božji in lepi, zdravi prirodi. Zahteva se najmanj 6 razredov gimnazije.

Sprejme tudi BRATE LAJKE med 18. in 35. letom. Za izobrazbo zadostuje osnovna šola. Podrobnejša navodila daje Kartuzija Pieterje, pošta St. Jernej na Dolenjskem, dravska banovina.

Proda se hotel „Nova pošta“ v Kranju.

Informacije pri lastniku.

Razpis dobav

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje dobavo raznega materialja, cementnih cevi, konopnih cevi, lesa, cementa, litoželeznih izdelkov. Interesenti se opozorjajo na ogled v uradnem listu, št. 52, z dne 27. junija 1936.

Ljubljana, dne 1. julija 1936.

Tužnega arca naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naš preljubljeni oče, stari oče in tast, gospod

Koleša Anton

upokojenec državne železnice

danes ob devetih jutraj po dolgi, mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspa. Pogreb drageta nam pokojnika bo v petek 3. t. m. ob petih iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Bizovik, dne 1. julija 1936.

Zalujoča rodbina Koleša.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da je dne 30. junija t. l. nenadoma umrl gospod

Emil Stalowsky

železniški uradnik

Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 2. julija ob pol petih popoldne na pokopališču v Sevnici. Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 1. julija 1936.

Družini Stalowsky, Grad ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka peščena vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.



SMRT PLEŠI

PREIZKUŠENA KOZMETIČNA TEKOTINA.
Tako ustavi ispadanje las, jači korenine. Lasje rastejo tudi na pleši. Tako izide prah in vse kožne bolezni. Jamčimo za uspeh. Cena steklenici Din 40.—. Dobi se v lekarnah, drogerijah, parfumerijah, frizerskih salonih ali pri **MODERNA KOZMETIKA - SPLIT**
Omot in poština franco.

Službodobne

Fotograf
prvovrstnega retušerja in leica operaterja, izvežbanega, sprejme za takoj Pelikan, Celje. (b)

Služkinjo
v pomoč gospodinjji sprejem. Maribor, Pobrežje, Stanko Vrazova 35. (b)

Mesto hišnika
na dežel oddam takoj zakonskemu paru, ki zna vsa kmetička dela. Informacije samo osebno dnevno od 11 do 12. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9609. (b)

Čevljarskega pomočnika
tako sprejem. Naslov v upravi Slov. št. 9611. b

Trgovskega pomočnika
24 do 30 let starega, samskega, sprejme specijalska veletrgovina v Ljubljani. Reflektira se le na trezno, zanesljivo moč s prvovrstnimi referencami. Pismene ponudbe upravi Slovenca pod »Sklaščice« št. 9609. (b)

Vajenci

Vajenca
sprejme specialna delavnica za popravila pisarniških strojev Ivan Legat, Ljubljana, Prešernova ulica 44. (v)

Utenko
z znanjem nemaščine takoj sprejme konfekcijska trgovina Bolhar in Velepč, Tyrševa c. 35 b. (v)

Reven fant
prosi, če bi ga kdo vzel za brivskega vajenca. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9605. (v)

Poizvedbe

Pes Foxterrier
se je zgubil; najditelj naj ga odda proti nagradi lastniku: K. Čermelj v Dvorakovi ulici 12, pri čisti, desno. (r)

Stanovanja

Enosobno stanovanje
v III. nadst. se odda za avgust; ogled od 10 do 12 dopoldne. Gosposvet-ska cesta 10-I. (c)

Trisobno stanovanje
z garažo, komfortno, oddam. — Mirje, Riharjeva ulica 1. (c)

Trisobno stanovanje
s kopalnico in pritlikline, oddam za 700 Din. Mergenthaler, Moste. (c)

Vnajem

Večje restavracije
ali kavarno iščem v najem v dravski ali saveli banovini. Ponudbe upravi Slovenca pod »Kavcije zmožen« št. 9612. (m)

Pohištvo

Staro pohištvo
in drobnarija je naprodaj radi selitve. — Poljanska cesta 15-II/I, vrata 6. s

Objave

Pavel Bertoncelj,
valjčni mlin v Domžalah obvešča, da od v zema Francu Bertoncelju pravico poslovanja in zlasti sklopiti zanj pogodbe ter sprejemati denar. (o)

Opozorilo in preklic

Cenji občinstvu obveščam, da mlekar Josko Guzelj ni upravičen kasirati in delati dolgov na moje ime, ker nimam ničesar skupnega z njim. Ljubljana, 1. julija 1936. — Marija Guzelj, posestnica, Klunova ulica 8. (o)

Preklic

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za svojo ženo Porenta Stefi. Porenta Ant., Stepanja vas št. 106. (o)

Denar

Vaše terjatve
pri hranilnicah in posojilnicah vnovčujem hitro in pošteno. Obrnite se na edino oblastveno dovoljeno pisarno in priložite znanjko. — Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 38-10. (d)

Iščem 4000 Din posojila

proti mesečnemu odplačevanju ali pa dam hrano in stanovanje v lepem letoviskem kraju. Ponudbe je poslati upravi Slovenca pod »Letovišče« št. 9601. (d)

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Manufakturna trgovina
Ant. Schuster, Ljubljana, vzame v račun hranilne knjižice Ljudske posojilnice v Ljubljani. (d)

Obavlja vse denar. posle
vnovčuje najboljše terjatve vseh denarnih zavodov takoj v gotovini. — Alojzij Planinšek, agent, bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. Telef. 35-10. Znamko za odgovor. (d)

Kupim knjižice

Zadrugne gospod. banke do 150.000 Din. Ponudbe z navedbo cene upravi Slovenca pod »Vložne knjižice A. M.« št. 9668. (d)

FILATELIJA

Pozor, filatelisti!
Kupujem zbirke evropskih znakov. Nadalje vse vrste Slovenije in ostale jugoslov. znamke - samo v kompletnih serijah. Plačam v gotovini. Ponudbe z detaljnim popisom in ceno na upravo Slovenca pod št. 1000/9615. (k)

SOBE

Svetla soba
dobro zaprta, pripravna za delavnico, se takoj odda. Poseben vhod. Poizve se v upravi Slovenca pod št. 9469. (s)

Prazno sobo

takoj odda Homan, Sv. Petra cesta 81. (s)

Obrt

Električne inštalacije

za luč, moč, signale in vaa v stroko spadajoča popravila Vam izvrši solidno povsod

IVAN MIHELČIČ
elektrotehnično podjetje
Ljubljana
Borštnikov trg št. 1
Telef. 27-04.

Posrestva

Vila v bližini Celja
(lep razgled) z gradbenim materialom, naprodaj za 80.000 Din; tudi stavbne parcele. — Šimonovič, Zagreb, Pantovčak 53. (p)

Dobro idoča gostilna
na periferiji Maribora je ugodno naprodaj. Naslov v upravi Slovenca v Mariboru pod št. 983. (p)

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Vsa letna oblačila,
lister, buret, kaša, v odlični izdelavi dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Za pomlad!

Ostanki Mariborskih Tekstilnih tovarn

brez napak, pristnobarvni. »Paket serija S« vsebina: 15-21 m prima oksfordov, touringov in cefirjev za moške srajce, vsak kos najmanj 3 m, dalje »Paket Serija S/O« istotako 15 do 21 m za ženske pralne obleke, dečke (Dirdil), v najlepših barvah, predpasniki itd. — Vsak paket poštnine prosto samo 107 Din. — Za isto ceno »Paket serija P« vsebina: 15 do 20 m platna, posteljnina, žensko, moško in namizno perilo, barvasto, ter »Paket serija P/I« 10 do 15 m istega najfinjšega belega blaga. — Neprimeri-vo vzamem nazaj in zamenjam. Dalje najcenejše blago za vsa moška in ženska oblačila. — Vzorci brezplačno.

»Kosmos«, razpošiljalnica ostankov, Maribor, Dvorkova cesta št. 1.

Malinovec
najfinjši, naraven, kupite najugodnejše pri trvdki »Vitamins«, Ljubljana — Masarykova 46. (1)

Kolesa
pokromana in ponikljana po najnižjih cenah, najboljši nemaški fabrikat, do- brite samo v Novi trgovini na Tyrševi c. 36. (1)

Izredna prilika!

Zaradi popolne ispravitve skladišča odprodajam poleg drugih železninskih predmetov po znatno nižjih cenah: Dvoredne ličnike - Doppel-hobel od 42-51 mm po Din 45.—. Kosmate — Schropphobel od 30-33 mm po Din 25.—. Ličnike - Schlichthobel od 42-48 mm po Din 30.—. Spehlniki - Raubhankhobel 60 mm po Din 100.—.

Stanko Florjančič
železnina, Ljubljana
Rešjeva 3 (polog Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče

Zanimalo Vas bo,

da ima trvdka

R. Miklauc

„Pri Škofu“
na zalogi vse vrste

SVILE

kot crep de chine, crep marocaine itd. v najnovejših modnih vzorcih.

Cene zelo ugodne!

Žagini odpadki

bukovi, hrastovi in smrekovi po najnižjih cenah vedno v zalogi pri Lavrenčič in Co., Ljubljana, Vošnjakova ulica 16. (1)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nučl v veliki izbori najugodnejše in najceneje trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (1)



Eau de Cologne

Soir de Paris

deluje na živce prijetno in osvežujoče, po-veča odporno silo ter ima fini in nežni vonj parfuma „Soir de Paris“. V vsem delovanju je kot parfum, a ne stane več kot dobra kolinska voda.

BOURJOIS

PARFUMEUR-PARIS

Tinček in Tonček kot detektiva

94.
Pokopališče ladij.



Otoček je bil ves posejan z ostanki razbitih ladij. »Meni se zdi,« je rekel Tonček, »da so se vse ladje sveta, ki jili je vihar razdejal, zateleke sem kaj.« »Veš kaj?« se je zdaj domislil Tinček. »Imenujmo otok »Pokopališče razbitih ladij«. To se sliši na vso moč imenitno in skrivnostno.« »Dobro, jaz sem tudi za to,« je pokimal Tonček. »A nekaj si pozabil: nemara je pa otok obljuden in ima že drugo ime?« »Bomo videli!« je kratko odgovoril Tinček.



Če bi bila kuža Muki in gorila znala govoriti, bi si imela gotovo mnogo povedati. Tako sta pa samo debelo zijala drug v drugega in si od časa do časa modro pokimala, kakor da hočeta reči: »Tako je in ni drugače!« Gorila se je za vsak slučaj oborožila z debelim kolom. Človek nikoli ne ve, kaj ga čaka v zasedi...

V DVEH MINUTAH GOTOV SLADOLED

»Fredovia-Express« - sladoled strojem • Brez vsake ročne ali pogonske sile • Brez ledu in soli

V DELOVANJU NEPREKOSLIV — CENA SMESNO NIZKA

Pojasnila in predvajanje pri trvdki Peter Angelo, družba z o. z. Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4

L. Ganghofer: 123 Grad Hubertus Roman

Kakor preganjana zver, boreč se za vsak dihljaj, je tekla Mali po gorskem gozdu proti planinam. Med ihtenjem je v pretrganih besedah molila in rotila nebo za pomoč. Padala je in spet vstajala, stopala si na oblako in si cefrala krilo. Preden je bila na planinah, je zašla v meglo, ki je sivo zastirala vsa drevesa.

Po odprtih pašnikih so se vlačili beli hlapi, kakor kroži dim okoli gorščica. Veter je vlekel huje in huje. In če se silovito zagnal v valoveče meglene gmote, so se utegnile kdaj zgornje plasti meho zablesčati, kakor bi bila nekje tam gori svetloba, beli dan.

Zamoljko je zabobnelo. V stenah nekje se je utrgal plaz in pometel zadnji sneg s strmin v temne prepade. In kakor bi se boreča pomlad razveselila svoje zmage in bi se ji zahotelo vriskanja, je zabučal vihar, planil v sive megle in jih raztrgal na dvoje. V zvezi se je prikazalo nekaj modrega neba, bleščeča skalna stena, okoli katere so krožili temni oblaki, in pod njo kamnita globača z lovsko kočjo, ki se ji je škodlasta streha zasvetila v soncu ko srebro.

Blesteči prizor je trajal le nekaj kratkih hipov. Potem so se megle spet zgrnile. Jug je šumel in bučal. In pridružen glas, kakor medel krik na pomoč, se je razlegel po sivi megli, ki jo je gnal veter mimo lovske kočje.

Vrata v kočjo so bila odprta, na brunasto steno je bila prislonska puška s blatnim kopitom. Ognjišče v kuhinji mrzlo, v koči nobenega glasu. Za kočjo je žuborel studenec. Na robu lesenega korita, s katerega je tekla voda, je sedel lovec. V obraz je bil bled in imel srajco na prsih in gola kolena oškropljena s krvjo.

Ob glasu, ki je zadonel iz sivo zastritega cretja, je dvignil glavo. Ali je zaječala na smrt ranjena žival? Ali je bil človeški glas?

Trudno, kakor z zlomljenimi udi, se je dvignil in uprl oči v gosto meglo.

Na stezi, vodeči iz cretja proti koči, je nekaj zašumelo. V krožeči sivini se je pokazala zabrisana postava. Zdelo se je, da se opoteka. Zdaj je padla in se ječeč dvignila spet kvišku.

Lovec je skočil proti njej. »Jezus, Marija!« Strah in vroče veselje obenem je zvenelo iz njegovega vzklika. »Mali! Mali!«

Tresoč se je stala pred njim, brez sape, do omedlevice izčrpana, s spačenim obrazom, in strmel vanj kakor v čudež, ki je pred njenimi očmi spremenil smrt v življenje. Poklicala je lovca po imenu in se opotekla naprej. Z obema rokama ga je prijala za obraz, kakor bi izginjalo vse pred njenimi očmi. Spet ga je hotela poklicati, pa je samo hripavo kriknila — hotela ga je poljubiti in ga je ugriznila v lice, v brado.

»Mali!« France je čutil, da popuščajo roke, ki so se ga oklepale za vrat. Hotel jo je presteči. A že je zdrknila ob njem in se ko mrtva zgrudila na tla.

Hropeč se je vrغل na kolena, si pritisnil nezavestno dekle na prsi, jo klical po imenu in tresel njeno negibno telo.

Ni se hotela prebuditi. Kričeč jo je nesel k studencu, zajel z roko vode in ji izmival obraz ter jo neprestano klical po imenu.

Ni hotela čuti, ni se hotela prebuditi. Bučeč sunek vetra je raztrgal oblake. Slap sončne luči se je razlil po skalovju, čez kočjo in čez oba človeka. Potem so se megle spet zgrnile in vse je bilo sivo ko prej.

Iz cretja se je razlegel zategel klic. France je prodirno kričeč odgovoril.

Med grmovjem je na produ zapela gorska palica, čulo se je več glasov, ki so se bližali.

37. POGLAVJE.

V jutru, ko je javljala žica pozno prebujeno hrepenenje grofa Eggeja v Amalfi, Sorrent in Capri, so prispeli Kiti in Gundl Kleesberg ter Ivan Forbeck in profesor Werner v Monakovo.

Čim je zavozil vlak na postajo, se je sklonila Kiti iz voza in od veselja zavpila: »Tas in Ana sta tu, čakata nas!« Mahajoč z obema rokama je vsa v solzah začela klicati: »Anal Tas!«

Stala sta eden poleg drugega, lep, ponosen par — kdor ga je videl, je moral čutili: to sta srečna človeka.

Vlak je še vozil, ko je Kiti že dvignila zaklopnico na vratih. Od veselja ihtel je planila bratu v objem. Vzel je njen drhteči obrazek med dlani in smehljaje se rekel: »Poglej mi v oči in preberi odgovor na tvoje pismo iz Ravella! Želim ti obilo sreče, moj ljubi vraček!« Dobro si izbrala. Obrnil se je proti Forbecku, ga objel in poljubil na lice.

»Tas! Moj dobri Tas!« Kako si ljubezniv! Kako srčno dober!« Od brata je Kiti v blaženi vihir zletela k Ani.

Tasilu je pozdravil gospodično Kleesberg. In bil je čuden pogled, ki je z njim pogledal od Gundl k Wernerju. Brez besede mu je poudil obe roki. Tudi Werner je molčal, ko je stisnil Tasilovo roko.

Pred postajnim poslopjem je čakala domača kočija, v katero so sedle dame. Gospodje so se odpeljali za njimi v najetem vozu. Voznik se je trudil, da bi dohajal kočijo pred seboj, toda ko je privozil na cilji, sta bili grofica Ana in Kiti že v stanovanju, samo teta Gundl je še stala na stopnicah in se borila s svojo pohajajočo sapo.

Forbeck je skočil po stopnicah kvišku in ponudil gospodični Kleesberg roko.

Ta trenutek je porabil Werner, da je šepetaje vprašal Tasila: »Kdaj ste prejeli moje pismo?«

»Obenem s pismom svoje sestre. Kako globoko me je ganilo, vam ne morem povedati. Po občutiti vam morem tudi vzroke, ki so vas nagnili, da ste mi odkrili to tajno svojega življenja. Za-

hvalim se vam za zaupanje. Vendar se ne morem vzdržati tudi očitka. Werner! Ljubi prijatelj! Tasilo je položil roko profesorju na ramo. »Mar me poznate tako slabo, da ste me smeli osumiti za človeka nespametnih predsodkov?«

»Toda, doktor!« se je zavzel Werner. »Odkod neki se vam je vzela takšna misel?«

»Vsilili ste mi jo sami s svojo boječo skrbjo. Mar naj mi bo ženin moje sestre manj dobrodošel, ker njegov oče ni zavržen pijanec, ki mu je dal ime, temveč mož, ki ga častim kot umetnika in ljubim kot izrednega človeka? Kri vaše krvi, Werner! To je novo poročstvo za srečo moje sestre.«

Werner je stisnil Tasilu roko. »Zahvalim se vam za to besedo. In ste zadovoljni tudi z mojim odnosom proti Ivanu? Da mu zamočim skrivnost za vedno?«

»Da, Werner! Žrtve je to za sna, kakršno zmora samo globoka, nesebična očetovska ljubezen. Ivan vas ljubi kot svojega duhovnega očeta. Vaš je po značaju, izobrazbi in zmožnosti. Ali bi bilo prav, da bi ga spravljali zdaj pred njim samim in svetom v povsem nov položaj? Na! Molčati morate, nele njemu na ljubo, tudi z usmiljenja za neko drugo! Kako bi se opravičila pred njim, osramočena, obremenjena s tragiko, ki meji tesno na smešno?«

Tedaj sta čula, kako se gospodična Kleesberg zahvaljuje »ljubemu Ivanu« za njegovo »prijazno viteško uslugo«.

Tasilu je vprašal tiho: »Ali nič ne slutite?«

»Nič!« Da je moj sin, je uganila na prvi pogled. Več pa ne. Kako na? tudi misli, da jo je naglašal lastni oče? Da ji je skoraj umirajoči brezsrčno natvezil bajko o smrti njenega otroka? Jaz sam sem verjel tej laži! Še danes bi bil samotni človek, ako me ni bilo prijelo hrepenenje, da bi poiskal ejino, kar mi je še ostalo od moje uničene sreče: otrokov grob! Nisem ga mogel najti. Vendar sem potreboval leta, dokler se mi ni zbudil dvom in nisem dognal, da deček živi. In kakšnega sem našel! Rad bi pozabil na to sliko!«